

A watercolor illustration of a landscape. In the foreground, there's a green field with some yellow patches. In the middle ground, a blue lake or river flows from the left towards the right. On the left bank, there's a large, leafy tree. On the right bank, there's a small, dark building or cabin. The background is filled with more trees and a hazy sky. The overall style is soft and painterly.

Släkt-*KRÖNIKA*

LEXELL

Ida och Alexis

med familj och förfäder

Marianne Ohlén

KRÖNIKA

Gustaf L.

LEXELL

Ida och Alexis med förfäder

1900-talet

1800 "

1700 "

Mor Kari

Ida

Alexis L.

August L.

Lovisa

Göran 1940
Christer 1942
Gudrun 1943
Maud 1945

Ester 1910

g. Oscar Ohlén 1905-79

Vilhelm 1912-97

g. Karin f. Olsson 1916-81

Alice 1914-2002

g. Tore Berg 1918

mors syster Hilma
1882-1935

m. halvsyskon: Sofia 1885
Fredrik 1861-1947
Maria 1866

f. Gustavsson

Jda och Alexis

1885-1970 **Lexell** 1885-1958

Fars syskon: Hanna 1886-1964
Alvar 1891-1955
Viktor 1895-1974

Farmors syskon:
Charlotta g. Lindgren 1852
Anders Gustav 1858
Johan 1860, Hilda 1865

Morfar	Mormor
Gustaf Andersson	Catharina
1822-1888	1847-1939
Skottejön	f. Tonsdotter

Farfara Farmor
August Lexell Lovisa
1853-1929 1855-1915
Lilltorp f. Karlsson

[illegible]

Vi är nog många som minns Alexis Lexell när han berättade sina släkthistorier. Särskilt den om "den förste Lexellaren" som gick över isen från Finland till Sverige en bister krigsvinter.

Eller historien om det vackra gamla skåpet vid Nottby som gick förlorat för släkten vid auktionen efter Gustaf Lexells död 1892 som hamnade hos en kusin till Ida Lexell. En förlust som Alexis sörjde hela sitt liv.

En annan historia handlade om Alexis' mormor vid Ljunga som en dag råkade få besök i sitt kök av två hungriga rånmördare, Hjert och Tector, på flykt undan rättvisan.

Elektricitet drogs in vid Lilltorp omkring juleen 1942 men i många år fortsatte Alexis + Ida att "lura skymning" så som man gjorde på fotogenlyktornas tid för att spara på bränslet.

På sätt vi barn på kökssoffan och lyssnade på berättelserna om människor som levat, deras hästar och hundar och om gårdar som gått ur släkten för länge sen.

Tack vare Alexis och Ida har vi levande kunskap om våra tidigare generationer. Tack vare Ville Lexell har vi tillgång till ett enormt arkivmaterial (husförhörlängder, dopböcker, dödböcker, bouppteckningar, regementsrullor osv.) som bildar stommen i den följande släktberättelsen.

Tack vare Ester och Alice - båda födda Lexell - har vi kunnat fylla kunskapsluckorna. De har läst "Korrektur", berättat och kommenterat.

Gudrun Rnestrand - född Lexell - har redigerat Villes material, gått igenom alla fotografier och kopierat de foton som vi har valt ut samt bidragit med runt-omkring-material i mängd.

Gudrun kan vi också tacka för det vackra omslaget och det detaljerade släktträdet.

Jag skulle önska att man kunde tacka dem alla men det går tyvärr inte. Mitt bidrag blir att skriva ned och försöka bevara minnet av dem som levat före oss.

Nå, hur var historien om Lexell som vandrade över isen från Finland till Sverige? Så här minns jag den: Lexell deltog i kriget mot Ryssland. Hans nationalitet var osäker. Han kunde vara svensk men också en tysk legosoldat, som stred på svenskarnas sida.

En dag rymde han (eller kom ifrån sin trupp) och började ensam vandra till fots mot Sverige. Vintern var kall och isen låg tjock på Ålands hav eller Bottniska viken. Problemet var nattetid, när han sov på isen och tappade bort väderstrecken.

Vartat skulle han vandra på morron?

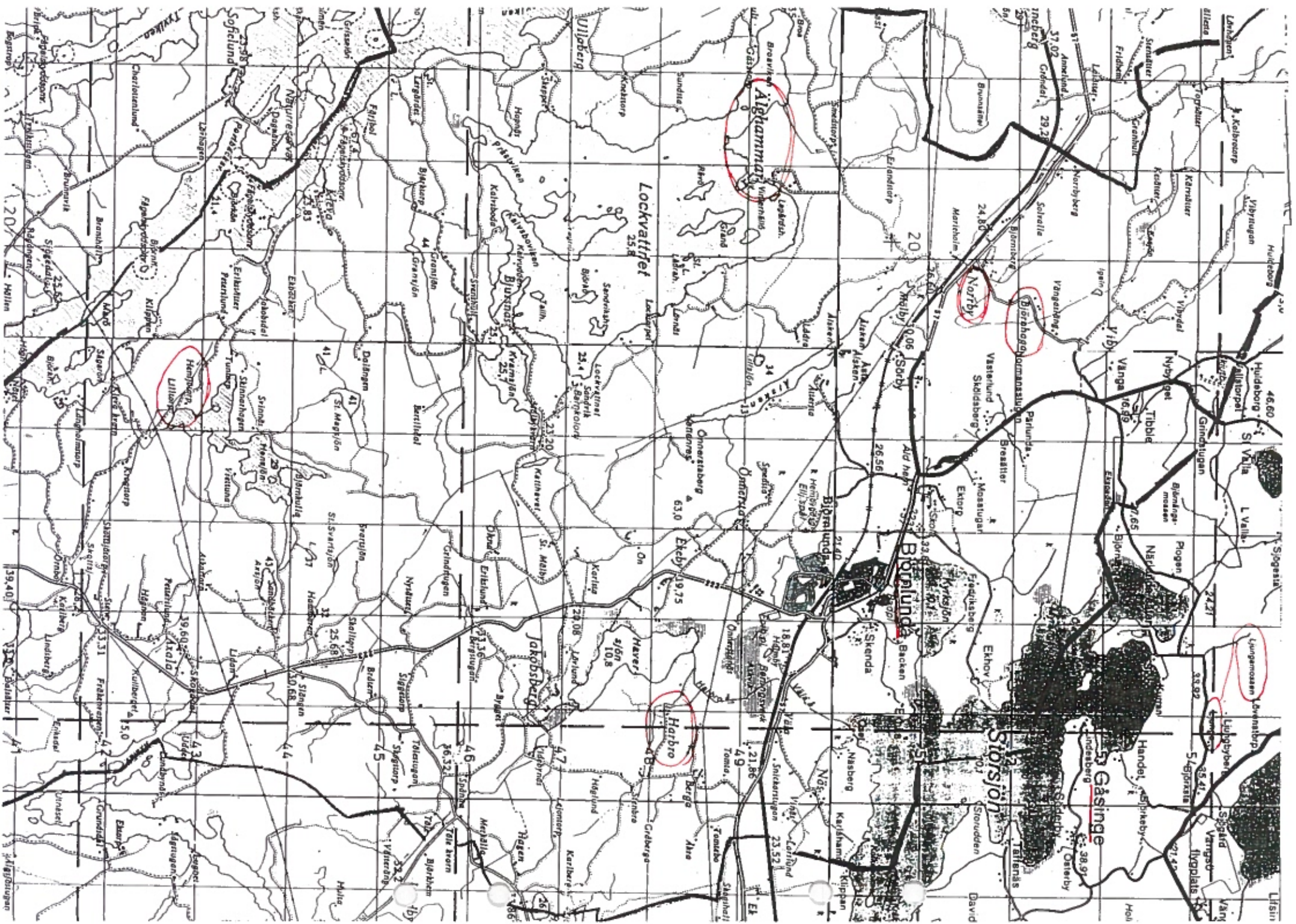
Jo, han la sina handskar så dom pekade mot Sverige på krällen och visste då på morron i vilken riktning han skulle vandra. På så sätt kom han välbehållen till Sverige.

Ester minns från sin barndom att "soldathistorien" alltid berättades på släktkalasen hos August Lexell.

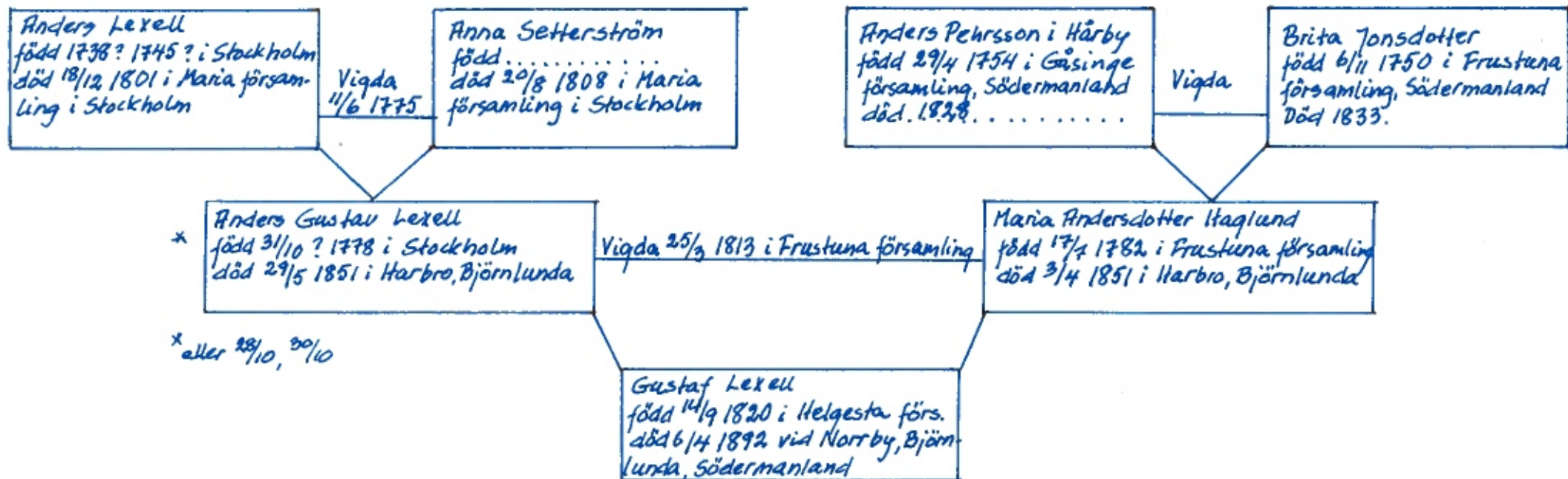
Det finns en faktisk händelse bakom men exakt hur den såg ut får vi nog aldrig veta.

Linköping den 14.2.2002

Marianne Ohlén. Barnbarn till Alexis + Ida Lexell

Släkten Lexell 1738-1851.

Anders Lexell

Den förste Lexell som träder fram ur historiens dimmor är Anders som levde sitt liv i 1700-talets Stockholm. Han bodde i Maria församling på Söder utom ett par år i Adolf Fredriks församling.

Från 1760 = livet ut arbetade han inom sidenvävarindustrin som blomstrade i Stockholm den här epoken. År 1760 är han anställd hos sidenfabrikörerna Liljenstedt = Ruth i Kvarteret Rosendal 115, Maria församling. Han kallas "läroqossen Anders Lexin" 17 år gammal.

1765 är han gesäll = 1770 har han ny arbetsgivare: Sidenfabrikör Furubom = kallas sidenvävargesäll. Anders gifter sig första gången den 24 november 1771 i Maria församling med Brita Sara Slegtengren men äktenskapet blir kort. Brita Sara dör i lungsjuk i maj 1772. Detta år blir kung Gustav III enväldig = har ett påkostat hov med adelsmän omkring sig.

Säkerligen går det åt mycket sidentyger till vackra kläder = till dyrbara möbelklädselar. Kommerscollegium noterar 1781-85 att det i Stockholm finns 136 sidenfabriker med 930 rävstolar igång. Man försöker även odla silkesmask i Sverige.

Åren 1773-75 bor Anders Lexell i Kvarteret Katthufvudet 65, Maria församling. Han är änkeman & omkring 30 år gammal. Han gifter sig andra gången den 28 april 1775 i Maria församling med Anna Setterström. De bor i Adolf Fredriks församling i kvarteret Bergslagen 6970: Anders är sidenvävargesäll hos Fabrikör Berger.

Deras första barn, dottern Anna Sophia föds den 7 maj 1776 och år 1778 sista dagarna i oktober föds vår förfader Gustav Anders. Åren 1783-86 bor Lexells i Kvarteret Bergsgrufvan större N: 90 i Maria församling.

1795-1800 har familjen adress Ufren Större N: 69 = "njuter underhåll ur fabriksfattigkassan". År 1801 bor de i Kvarteret Katthufvudet, Lilla Skinnarviksgränd.

Anders Lexell är "gratulist" & dör strax före jul i lungsot (18.12.1801). Hustrun Anna lever till juli 1808 då hon dör i lungsot i Maria församling. Deras enda dotter Anna Sophia har då nyligen dött i lungsot (den 2.5.1808).

Gustav Anders är då 30 år & hans yngre bror Fredrik är 20 år.

Sedan är Gustav Anders försvunnen ("bortrymd och efterlyst") men vi hittar honom i Kolleke rotel i Frustuna församling.

Beträffande Fredrik så finns flera år senare en uppgift att han är skomakarlärning. (1813)

Om deras fars liv ~ Anders Lexell ~ kan man föreställa sig: Arbete, slit, flyttningar, sjukdom, sorger mot bakgrund av Stockholm på 1700-talet.

Maria församling var "fattig församlingen" där små stugor & ruckel hängde på berget (läs Per Anders Fogelströms "Vävarnas barn").

Men det fanns andra sidor: När sonen Gustav Anders döptes 1778 fanns två faddrar, som visar familjens status nämligen sidenvävaren Sam Ritz och Löparen Lagerqvists hustru Maria Falk. Sådana faddrar hade inte alla familjer.

Familjen Lexell bodde då en tid i Adolf Fredriks församling, som var finare än Maria församling. Anders Lexell var sidenvävargesäll hos en Fabrikör Berger.

Törs man gissa att Sidenvävaren Sam Ritz var Anders "chef"? Var Löparen Lagerqvists hustru Maria Falk en god vän till Anna Setterström-Lexell?

Eller var Löparen Lagerqvist ombedd att bli fadder men skickade sin hustru istället? En "löpare" arbetade vid hovet eller hos adliga eller förmögna personer & hade till uppgift att åka med på vagnen, passa upp och ev. fösa undan fattigfolk eller berusade från gatan så att vagnen med herrskapet kunde ta sig fram.

Hadde kanske Anders Lexell blivit bekant med Löparen Lagerqvist när denne följde sitt herrskap till sidenfabriken för att beställa siden till kläder & möbler?

Barn till Anders Lexell och Anna Setterström:

Anna Sophia född 1776-05-07. Död 1808-05-02 i lungsot

Gustav Anders 1778-10-30?. Död 1851-05-29

Carl Fredrik född 1782-06-08. Troligen död som barn.

Fredrik född 1788-09-20

Och vilka gåvor medfördes till barnet av två sådana faddrar?

Gustav Anders fick ett framgångsrikt liv. Det framgår av boupp-teckningarna 1861 efter honom & hans hustru Maria Haglund.

Om ungdomsåren i Stockholm vet vi inget.

Fadern & modern lever på fattigkassan då Gustav Anders är 17 år.

Säkerligen hjälpte han till med försörjningen. Hans lillebror Fredrik var 7 år. Mycket hårde i Stockholm, krig & efterdyningar från franska revolutionen 1789 påverkade människorna. Gustav III blev skjuten på Operan 1792. Landet led av kostnader i människoliv & pengar p.g.a. alla krigen bl.a. mot Ryssland. Det var oroliga & svåra tider.

Om Anders Gustav Lexells händelserika levnad.

Som vuxen kastar han om sina två förnamn & kallar sig Anders Gustav. Han väljer samma yrke som fadern & börjar sitt yrkesliv i Stockholm.

1806-07 kallas han "sidenvävarmästaren A.G. Lexen" i Kronotaxeringslängden. År 1808 förekommer han i "Maria Kvarteret Mindre" noterad i Kronotaxeringslängden som Sidenvävarmästaren A.G. Lexen "bortrymd före uppbořdsårets början och ehuru efterlyst är han likväl ej ertappad."

Anders Gustav Lexell påträffas i husförhörslängderna för Björnlunda socken tidigast 1808, då han var soldat i Mälby soldathus med namnet Malm. En annan uppgift säger att han inflyttat från Stockholm år 1806.

"Rulla för Södermanlands Regemente reg. 1811 Gripsholms Kompani: Nils Malm död i rysk fångenskap i december 1800. Roten ersatt den 19 mars 1810 med vargering för Anders Lexell, kallad Malm, Stockholm. Ålder 31, Tjänsteår 3 1/2, Längd 5 fot, 8 1/2 tum. Ogift."

Omkring 1812-1813 fick han avsked & återtog namnet Lexell (i husförhörslängden även skrivet Lexsell).

Han gifte sig den 25/3 1813 i Frustuna församling med Maria Andersdotter Haglund född 17/3 1782. I vigselboken kallas han "fabriquesgesellen" Anders Gustav Lexen. Maria Haglund kunde läsa ovanligt nog.

Hennes far var torparen Anders Pehrson & modern Brita Jonsdotter. År 1813 brukade fadern torpet Haglund i Kolleke roten i Frustuna socken men han hade tidigare varit skräddare i Hårby & därefter i Haglund.

Marias farföräldrar var sockenskräddaren Pehr Jönsson i Gåsinge & dennes hustru Maria Gustavsdotter.

Anders Gustav Lexell & Maria Haglund fick sitt första barn i Frustuna den 12 augusti 1813 & kallade henne Anna Gustava Haglund.

År 1814 flyttar de till Helgesta socken där Lexell blev befallningsman på Ådö gods.

Maria arbetade i ladugården & som tack fick hon en stor silversked av ägaren Samuel Hedenstierna med ingraverad text: "Till Maria Lexell för 9 års Redlig tillsyn vid Ladugården hos S.H."

Av barnen nämns bara två i vuxen ålder. Dels Gustaf ~ vår förfader ~ dels Maria Sofia som gifter sig med skomakaremästaren Johan Jönsson i Nyköping.

År 1823 flyttade familjen från Helgesta till backstugan Haglund i Frustuna (Marias föräldrahem). Båda föräldrarna levde.

Den 28/10 1825 flyttade familjen Lexell till godset Elghammar i Björnlunda socken där Anders Gustav blev befallningsman hos familjen von Stedingk.

Barn till Maria Haglund: Anders Gustav Lexell:

Anna Gustava Haglund 12/8 1813 i Frustuna fs.

Carl Anders 12/10 1815 i Helgesta församling

Maria Sofia 19/9 1818 i " "

Gustaf 14/9 1820 i " "

De två äldsta barnen finns aldrig med som vuxna. Förmodligen döda som barn.

Men redan 1828 var Lexell befallningsman vid Örböholm i Västertjunga. År 1830 är de tillbaka i Marias föräldrahem Haglund. Marias far är då död sedan två år/dödsorsak: Kolik)

Åren 1833-1841 var Lexell befallningsman vid Ullaberg, "Böle", i Björnlunda socken, där han slutade 63 år gammal.

"Varifrån han flyttade till Harbro N:3 = Nergården i Björnlunda var han ägde hälften" enligt husförhörslängden.

Anders Gustav Lexell hade då arbetat åt Öfversten Kammarjunkaren Herr Ernst Ludwig von Stedingk på Ullaberg och Elghammar.

Husförhållslängd 1841-1845: Nr 64 Skattegården N: 3 Harbro oförmedlat 1 mantal, förmedlat 1 mantal Nergården "1/2 eges af Befallningsmannen Lexell på Ullaberg". Brukaren Carl Nilsson född 1803 flyttar från Harbro den 24 mars 1841 till Frustuna. In flyttar då f.d. Befallningsman A.G. Lexell född i Stockholm med hustru Maria Haglund, dottern Maria Sophia 23 år & sonen Gustaf 21 år. Alla i Lexells familj kan läsa i bok, kan Luthers Katekes = Bibliska Språken. De "förstår sin Christendom": tar nattvarden varje år. De är vaccinerade mot koppor. Pigan Johanna Olsdotter 18 år = drängen Eric Andersson arbetar hos dem. Tio gårdar fanns då i byn Harbro.

Som ex. på en mans
gångkläder vid den
tiden.

(Vid bouppteckning upp-
togs även kläder på
1850-talet.)

Anders gustav hade:

En blå klädd Päls

En grå d.o d.o (ny)

En blå Kafefrack (gamal)

En blå klädes Sourtout

En de Bonjour

En grå Sourtout (gamal)

En svartrock en grå Frack

Ett par svarta Klädesbyxor

2 par grå Nadmalsbyxor.

En Tröja, ett skinn-difstykke

Ett Förskinn (nytt)

Ett par Utomstöflar (nya)

2 par Stöflar

3 Hattar och en Mössa

4 par Sommar Byxor

5 st Västar

5 st Skjortor

4 par Yllestumpar

4 st nattkappor 2 par Handskar

1 st Ylle Tyg

Husförhållslängd 1846-1850: Anders Gustav Lexell är inte bonde längre. Han är 72 år = sonen Gustaf har brukat gården en tid innan han tog ut lysning i februari 1849, gifte sig den 19 augusti = flyttade till Norrby. Dottern Maria Sophia har flyttat till Nyköping i juli 1846.

Anders Gustav = Maria äger hälften i sin gård i Harbro = bonden Anders Pehrsson från Åkra brukar jorden åt dem.

Den 3 april 1851 dog Maria Haglund i lungrot vid Harbro. Hon blev 68 år 8 månader = 10 dagar gammal.

Bouppteckning efter Madame Maria Lexell gjordes den 12 april = omfattar 6 1/2 sida i stort format.

Anders Gustav Lexell levde knappt två månader som änkeman.

Han dog i "vattusot" (hjärtsvikt) den 29 maj 1851 vid Harbro där han då bor med en piga = en dräng.

Anders Gustav blev 72 år 11 månader = 22 dagar. Hans bouppteckning omfattar 3 sidor storformat.

Det lyder väl på att barnens mors-arv är skiftat = att barnen har fått ut sina delar.

Kläder var värdefulla = togs med i bouppteckningar på 1850-talet. Det kan vara av intresse att ge ett smakprov på Anders Gustavs garderob.

Han började som fattig sidenrövargesäll i Stockholm = slutade som förmögen f.d. befallningsman i Björnkunda.

Man kan undra hur många i socknen som hade en så inne hållsrik garderob. Kanske leder spåren tillbaka till Uppväxten i sidenrövarhemmet i Stockholm?

Egentligen var nog Anders Gustavs hela liv ovanligt. Många levde hela sitt liv på samma lilla ort, gård eller torp i dåtidens Sverige.

Medan Anders Gustav ställdes inför en rad av nya situationer = beslut redan från sin ungdom. Föräldrarna fattiga = lungsjuka vid sekelstiftet 1700-1800 i Stockholm. Användes familjens sista slantar till att begrava först systern = sedan modern 1808? Anders Gustav hade ansvar som äldsta son. Sedan hans nystart på landsbygden i Björnkunda, Livet som soldat i Kriget mot Ryssland, hemkonsten = befallningarna som befallningsman vid olika gods där han levde med både adliga herrar = gårdspolket som skulle sättas i arbete.

Han måste ha varit en mycket intelligent man, haft läckt att ta till sig kunskap, kunnat samarbeta = ta folk, haft ett diplomatiskt uppförande (hur umgås man med adligt folk?), kunnat förvalta sitt pund. Hustrun Maria var arbetsam = duktig, det visar Samuel Hedenstiernas ord ingraverade på silverskeden.

Gården Norrby i Björnlunda socken åren 1849-1893.

Anna Maria Andersdotter = Gustaf Lexell.

När Gustaf Lexell kommer till Norrby genom giftermål blir han del av en "Norrby-klan" som troligen sträcker sig flera generationer bakåt genom århundradena. Anna-Marias bakgrund består av gedigen bondekultur med gård, gästgiverirörelse = posthåll. Hennes morfarsmor kallas "Madame Kjerstin Pehrson 30 år" i kyrkböckerna. En fin titel bland "hustur, pigor" osv.

Anna-Marias antavla finns på nästa sida.

Anna-Maria Andersdotter var född 11/5 1829 i Norrby, Björnlunda socken. Hon var enda barnet till bonden och gästgivaren Anders Jonsson = hans hustru Brita-Stina Andersdotter och således ensam arvinge.

Hon måste ha varit ett mycket gott gifte.

Men Gustaf Lexells egen bakgrund var nog både ovanlig = intressant i 1840-talets bondekultur i Björnlunda. Genom sin uppväxtmiljö hade Gustaf Lexell kommit i kontakt med högre samhällsklasser = lärt hur man skulle uppföra sig.

1834 när han var 14 år gammal, fick han en andaktsbok (tryckt 1823) av "Högvalborna Fröken Maria von Stedingk till Gustaf Lexell" som texten lyder på försättsbladet.

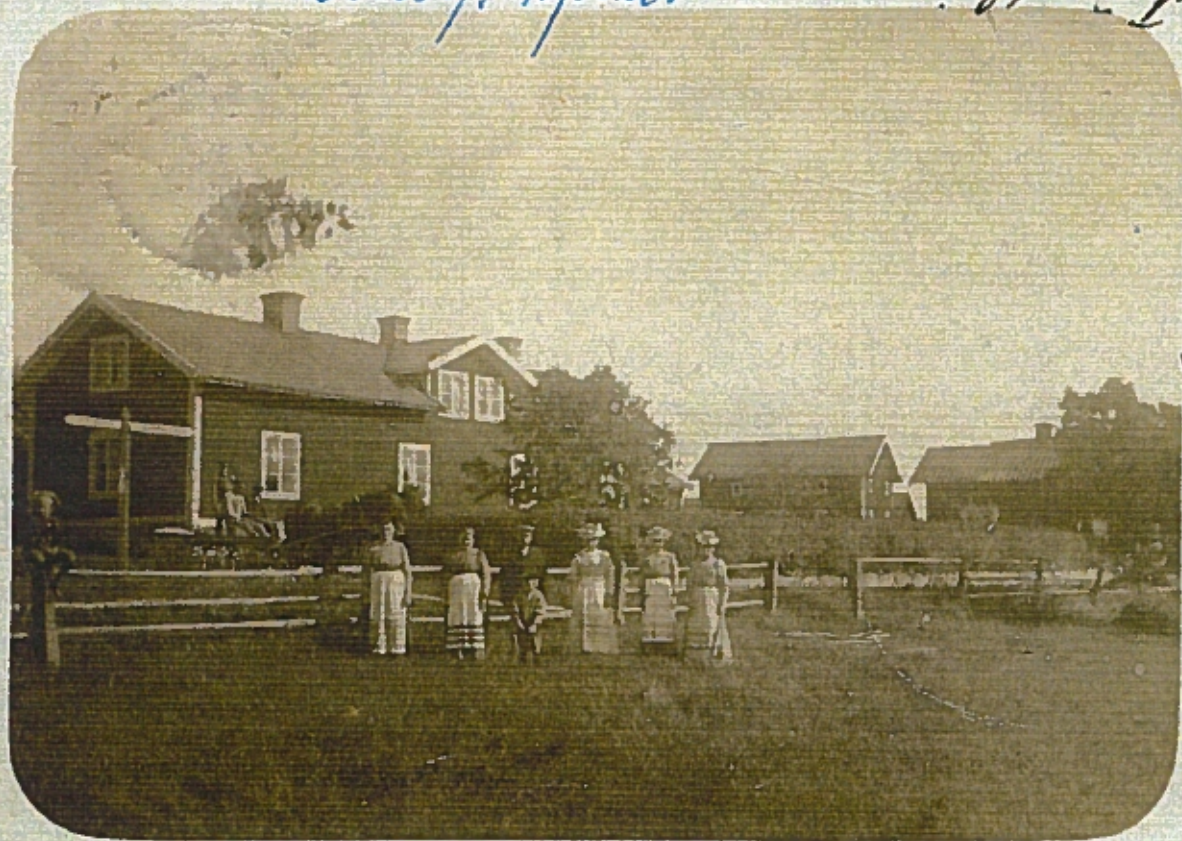
Släkten Stedingk ägde då Elghammar i Björnlunda socken.

Man kan gissa att Gustaf Lexell var

Norrby, Björnl.

Besökt av Ida Gustafsson 1902

Skulle ha varit på julafton 1902
För många år sedan
F. L. Lexell

Lexells gård i Norrby, Björnlunda som 1902 ägs av Ida Gustafsson/Lexells halubroder Fredrik.

rätt man som mäg vid Norrby. Anna-Maria Andersdotter var 20 år = Gustaf Lexell var 29 år vid vigseln som ägde rum den 19 augusti 1849.

Om Anna-Marias uppväxt vet vi att hon var 12 år då fadern Anders Jonsson dog "brästsjuk". Han blev 41 år gammal.

Anders Jonsson kom från Dillnäs = gifte in sig vid Norrby. Han dog före sina svärföräldrar som levde till 1842 resp. 1857.

Norrby ärvdes på kvinnolinjen i åtminstone två generationer, kanske flera.

Gästgiveriet fanns tidigt eftersom Anna-Marias morfar Anders Olsson den äldre står

som bonde, gästgivare = kyrkvård och han var född 1777 i Norrby.

Gästgiverieförordningen infördes år 1718 av kung Karl XII.

En karta från 1735 "öfver Påstgårdarne uti Södermanland" anger att "Norrby Påst- och Giästgifwaregård" låg 1,1 mil från Gnesta och 1 mil från Blacksta i Gäddinge åt andra hållet.

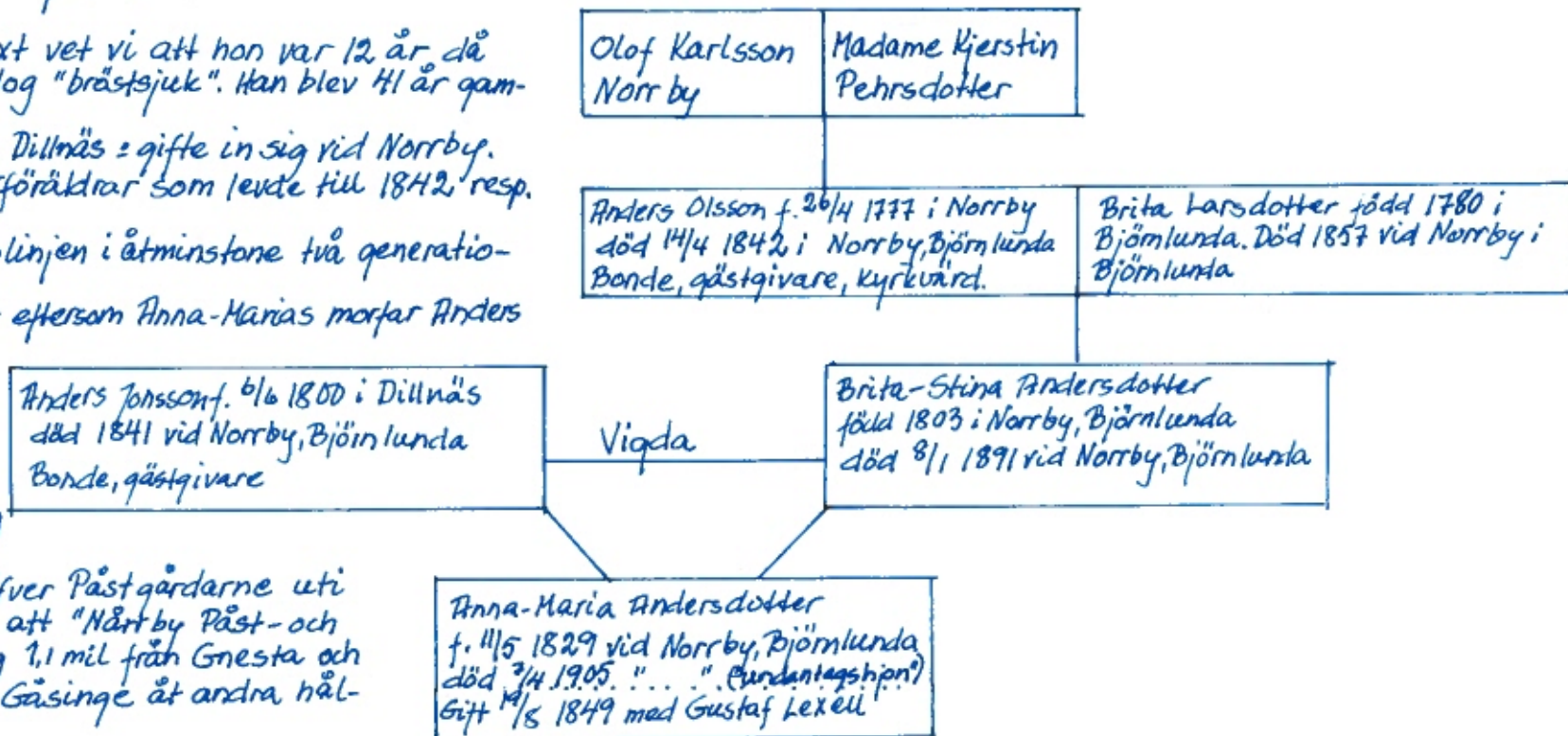
Norrby ligger nära den gamla Eriks gatan dvs. tidvägen mellan Gripsholms slott i Mariestad = Nyköpingshus där kungarna färdades för.

Vägförande behövde mat = övernattnings. Och post fraktades genom Sverige.

När Gustaf Lexell kommer till Norrby genom giftermål sköts gården av tre generationer kvinnor.

Hans unga hustru Anna-Maria 20 år gammal, hans svärmor Brita-Stina 46 år och svärmorsmor Brita Larsdotter 69 år gammal.

Anna-Maria Andersdotters antavla vid Norrby.

Ur "Svenska gods och gårdar"
årsgång 1940.

Norrby 1

Postadr.: Björnlunda. Tel. 51 A.

Areal: Total 74 har, därav 30 åker, 44 skog. Tax.-v. 36,900.

Jordart: Lera. Skogsbest.: Barrskog. Manbyggn. restaur. 1895. Ekonomibyggn. uppf. 1889. 4 hästar, 3 unghästar, 15 kor, 6 ungdjur, 1 ljuv, 7 svin, 40 höns. Gården inköptes 1893 av nuv. äg. Nuv. arr. tillträdde 1922.

Äg.: Fredrik Gustafsson f. 15/8 1861. Son till Gustaf Andersson o. h. h. Johanna. Gift 1890 med Augusta. Barn: Gotthard, Hulda, Anna.

Äg.: Har varit kyrkvård i 15 år. F. d. led. av komm.-nämnd., allmänings- o. hästutlagn.-nämnd. o. fastighetstax.-nämnd.

Arr.: Gotthard Gustafsson. Son till äg.

Geographisk Charta

öfwer Landsvägarna igenom SÖDERMANLAND, med de uer in-
till belägne Ordinarie Post-och Gästgifwaregårdar författadt af or-
dinarie Landtmätaren Märten Rivel åhr 1731 och uppå hans Kong-
lig Maj:ts nådigaste befallning uti Konglig Lantmäterij Contoiret
Renoudrat åhr 1735.

Ifrån Bläcksta till	Närrby	1	—
	Gnesta	1	2
Fram Gnesta till	Åby	9	—
	Rikskrog	2	—
	Närrby	1	1

Efter makens död 1841 har Brita-Stina hjälp av sin far un-
der ett år men han dör 1842 och de tre kvinnorna blir ensam-
na.

I åtta år driver sen Brita-Stina gården: gästgiveriet med
hjälp av pigor: drängar som i regel stannar ett år.

Ägoförhållandena framgår av husförhörslängden 1846-1850:
"N° 221 Norrby N° 1. 1/2 mantal.

Enkan Brita Larsdotter född 1870 i Björnlunda bor hos dottern
Egaren Enkan Brita-Stina Andersdotter född 1803 i Björnlunda och
dennas dotter Anna-Maja född 1829."

Sedan följer uppträffning av 11 pigor: drängar, deras ålder, vari-
från de kom: vart de flyttade.

Husförhörslängden 1855-1860 har samma uppgifter om gården
men familjesammansättningen är förändrad.

"Eger Enkan Brita-Stina Andersdotter född 1803.

Bråkare: Måg; Gustaf Lexell född 1820.

Hustru: Anna-Maja född 1829.

Son: Anders Gustaf född 1850

Son: Johan August född 12/2, 1853.

Egarinnans moder Brita Larsdotter avgått med döden 1857."

Gustaf Lexells uppgift är "brukare och måg". Tydligt häller
hans svärmor i tyglarna.

Hon är född på gården: har som enda (?) barn ärvt gård:
gästgiveri.

Men Gustaf Lexell måste ändå ha varit en tillgång i verksam-
heten. Bemötandet av gäster för måltider: övernattning krävde
artighet men också öga för affärer.

Gården, jordbruket och gästgiveriet sköttes givetvis med drängar
— pigor. De städslades i regel för ett år i taget.

Den som växt upp hos sin far befälningssmannen på gods: herr-
gårdar kunde hantera tjänstefolk: sätta dem i arbete, ackor dera
bm deras löner: även ha kunskap om de lagar: förordningar som
gällde.

Gustaf Lexell
f. 1820 vid Ådö Helgesta

Bonde o Gästgivare i Norrby
Björnlunda.

Var elev på "Hushållsskolan Margareta" i Stockholm. Huset revs senare o den första Hötorås-skrapan byggdes på platsen.
Tydligt var Lexells ägen delägare i en Källarlokal på Wegagatan 13 som sålde sandjordspotatis.

Om Anna-Maja vet vi inte mycket. Säkert känt är finns inget fotografi av henne.
Var hon en "fin fru" eller deltog hon i det dagliga arbetet? Det är frågor som saknar svar.

Anna-Majas o Gustafs barn:

Anders Gustaf Lexell född 11/5 1850 i Norrby
Johan August Lexell " 1853 i " -
Karl Vilhelm Lexell " 5/12 1864 i " -
Adolf Viktor Lexell " 2/11 1868 i " -

En folkskola fanns nära Björnlunda kyrka grundad av en privatman, Welanders, och efter honom heter skolan än idag Welandersborg. Där fick Lexells söner sin skolning.

Familjen var förmögen. Gården Norrby med gästgiveriet blomstrade mot slutet av 1800-talet.

Gården utökades med ett eget mejeri o senare med en butik i Stockholm nära nuvarande Hötorget.

När västra stambanan mellan Stockholm o Göteborg blev färdig på 1860-talet blev det mycket lättare att leverera jordbruksprodukter o matvaror till Stockholm.

Tågen stannade vid alla små stationer bl.a. Björnlunda.

Tidigare hade man kört med häst o vagn eller släde från landsbygden till Stockholm.

Nu kunde mjölk, smör o ost skickas till Stockholm på ett par timmar.

Lexells mejeri köpte upp mjölk från trak-
tens bönder.

Sonen Karl Vilhelm utbildades till
mejerist.

Produkterna såldes sen i affären i Stock-
holm.

Lexells butiksskylt i Stockholm satt
 kvar på en husfasad flera årtionden
 sen butiken gått ur släkten.

Alice Lexell tåg skylten 1937 när hon
huset revs senare o den första

Under April månad 1889

har jag till Lexells Mejeri

levererat 5,71 Liter K.: ost. Mjolk

och återtagit K.: sk. Mjolk

dito K.: tj. Mjolk

dito K.: grädde

dito skälpund smör

den 30 April 1889

A Jonsson Näs

Björnlunda Hembygdsförening,
arkiv Rada Eriksson, Skogadal
(tidigare Ökna) har ett kvitto på
levererad mjölk från A. Jonsson i
Näs till Lexells mejeri i Norrby
den 30 april 1889.

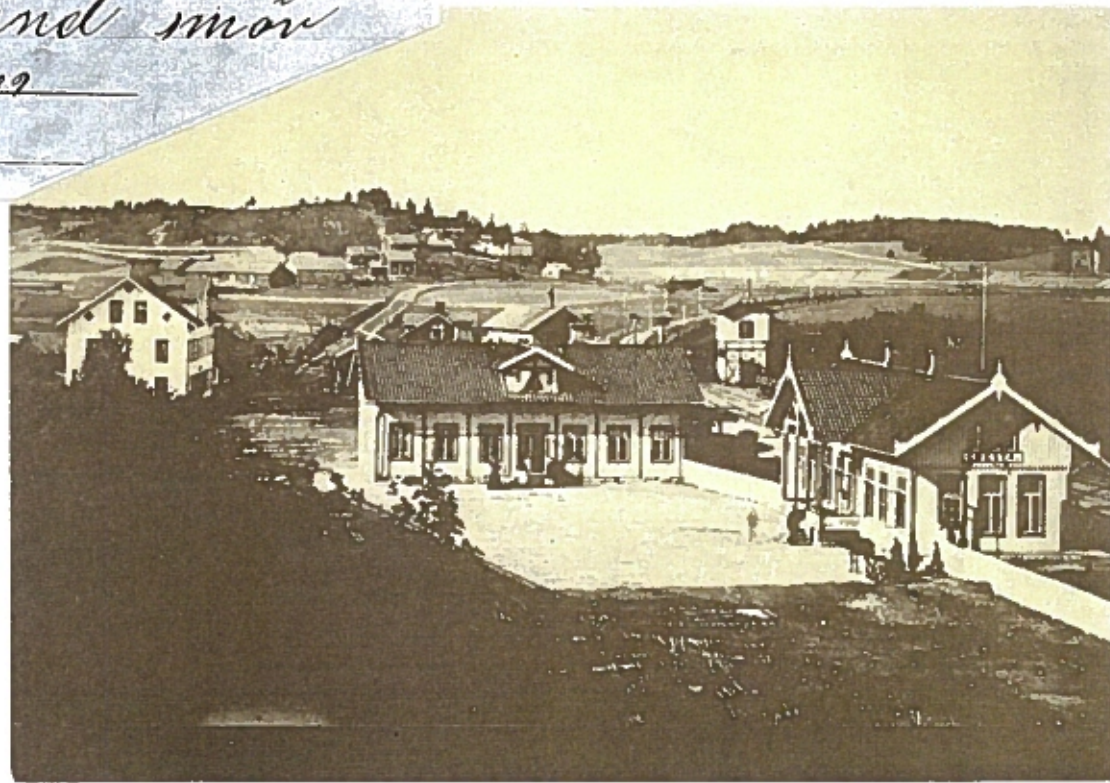
A. Jonsson i Näs var troligen Rada
Erikssons farfar.

Om Norrby och Lexells kunde
Alexis Lexell berätta mycket men
det blev tyvärr inte nedtecknat
medan han levde.

Gnesta järnvägsstation = restaurang 1870.

Pengar flöt in genom gästgiveriet, gården, mejeriet = buti-
ken i Stockholm men pengarna rallade också ut i snabb
takt. Sönerna Lexell var vana vid en förmögen livsstil.
Anders Gustaf hade egna vagnshästar, kusk och vagn när
han åkte omkring på trakten & gjorde affärer.
Han var känd som "klädsnobb" liksom den yngsta brodern
Adolf Viktor.

Särskilt de två skall ha sett fart på föräldrarnas förmögenhet.
August och Karl skall ha varit mer återhållsamma & mer arbe-
tat på att tjäna in pengar till verksamheten, efter vad Au-
gust hade berättat för sin son Alexis Lexell. Men August

själv arbetade aldrig som bonde varken vid Norrby eller vid Hilltorp utan lät pigor = drängar lyda order medan han själv endast dirigerade arbetet.
 Vid Hilltorp satt han finklädd ute på en bergknalle nära stallet = såg på hur drängarna körde in lass efter lass av hö eller såd, när Ester Lexell var liten.
 Sedan Lexells söner hade vuxit upp fick de ansvar för olika delar i verksamheten vid Norrby.

Anders Gustav fick hand om gästgiveriet.
 Carl fick hand om mejeriet.
 August skötte lantbruket.
 Wiktor fick hand om försäljningen i Stockholm.

← Anders Gustav Lexell
 född i Norrby 1850.
 Gift med Johanna Karolina
 Karlsson från Norrby.
 Barn: Hilda född 1883
 Anna född 1886
 Karl Gustaf } Tvillingar
 Agnes Teresia } födda 1891

Adolf Wiktor Lexell →
 född i Norrby 1868.
 Emigrerade till USA den
 18 juli 1893.
 Ogift.
 Skickade hem detta kort
 som är taget i "The Orgill
 Studio, Main Street, Hartford,
 Connecticut, USA."
 Såvitt vi vet avhördes han
 aldrig senare.
 Hans livsöde är fortfarande
 okänt.

Adolf Wiktor f. 1868 i Norrby Bj.
 till Amerika. 1890-tal

Anders Gustav Lexell född 1850

Fam Karl Lexell f. 1864 i Björklunda

Carl och Amanda Lexell med barnen:
Från vänster: Petrus, Amalia, Gerda, Britta, Konrad.
Den minste är Herman. Flickan till höger med speks-
krage är Olga.
År 1907 är Carl = Amanda Lexell mejerist respek-
tive mejerska vid Gnesta Mejeri enl. en artikel
i Frustuna Hembygdsförenings årskrift.
Flyttade senare till Hölö.

Carl Lexell född vid Norrby 1864.
Gift 1890 med Amanda Johansdotter

Barn:

Sofia Amalia 1890-1976

Adolf Petrus 1891-1972

Ada Birgitta 1893-1978

Gerda Kristina 1894-1972

Konrad Eugen 1896-1969

Olga Viktoria 1903-19

Karl Herman 1904-1977

Amalia gift med Erik Eriksson, Vingåker
Petrus

Birgitta "Britta" Lexell levde ogift, ägde
en livsmedelsaffär i Södertälje, senare
hushållsrestorangen i Gnesta hos Konrad
Nilsson, tjänsteman på Jordbrukskassan.

Gerda gift med lantbrukare Birger Klaes-
son, Vackerby, Gnesta

* Konrad Lexell, mejerist i Österåker,
Vagnhärad, Gnesta. Gift med Helga född

Olga gift Henriksson, Södertälje ägde en
Konfektionsaffär där. Två söner övertog
affären.

Herman, mejerist,

* Konrad = Helgas son: Arne Lexell född 1927
bosatt i Mölndal.

August Lexell född 1853 vid Norr-
by. Gift med Lovisa Karlsson,
Ljunga, Gåsinge socken.

Barn: August Alexis 1885-1958

"Hanna" Augusta 1886-1964

Gustaf Alvar 1891-1955

Karl Viktor 1895-1974

Flyttade till Lilltorp 1894.

Fram till 1891 levde familjen Lexell framgångsrikt vid Norrby. De umgicks med "bättre folk" på trakten bl.a. "Riksdagsmannen i Skeendå" Albert Karlsson och andra förmögna människor på trakten.

Wiktor Lexell finns med på kort från Korsbäcken i Björnlunda där riksdagsmannens dotter Erika hade fått ett hus byggt åt sig som gåva av sin far. (Kortet hos Ester Ohlén) Alla är upptäckta, inte minst Wiktor med plommonstop på huvudet.

Gustaf = Anna-Maja bodde vid Norrby liksom Gustafs svärmor 87 år gammal. Hon ägde gården som änka. August = Lovisa med barnen Alexis, Hanna = Alvar bodde kvar hemma liksom nygifte Carl = Amanda. Äldsta sonen Anders Gustav var bonde vid Stora Kälby = gift med Johanna. Yngste sonen Wiktor skötte affären i Stockholm.

Men sedan hände det som förändrade allt för familjen Lexell. 1891 i januari dog ägaren till Norrby, änkefrun Britta-Stina Andersdotter i en ålder av 87 år 8 månader = 27 dagar.

Gården gick i arv till dottern Anna-Maja Lexell som enda arvinge. I hushörhörs längden detta år står Gustaf Lexell som "egare". Men redan 1892 den 6 april dör Gustaf Lexell. Vad som hände sedan är inte helt klarlagt. Men Lexellarnas pengar är slut. Skulderna är stora = tillgångarna små. Förutsättningarna vid detta arvsförfarande är också annorlunda.

Det finns fem arvingar, nämligen en änka = fyra barn. Möjlighet att lösa ut syskon kanske inte fanns. Men det har också sagts att skulderna i form av inteckningar i gården var betydligt större än tillgångarna.

Gården såldes = den som köpte var Fredrik Gustafsson från Skottsjön, en äldre halvbror till Ida (Gustafsson) Lexell.

Auktion hölls på allt lösöre, alla gamla vackra möbler = allt silver svingrades. Djur, inventarier på gården, mejeriet = gästgiveriet gick samma väg. Auktionsprotokollet måste ha varit innehållsrikt.

Alexis började över att det gamla vackra skåpet då gick ur släkten. Det köptes av Evelina i Fiholm, en kusin till Ida Lexell, som var en flitig antikvitetsamlare.

Som redan nämnts var hon kostym-sömmerska på Operan = bodde inackorderad i Stockholm. Evelina var givetvis med på Lexells auktion.

Skåpet samt andra gamla vackra möbler klämdes in i den lilla barnvaktstugan vid Fiholm inom synhåll från Norrby. Det visades stolt av Judith som bodde ensam kvar sedan föräldrarna dött = systern var bosatta i Stockholm. Åren i slutet av 1940-talet när min pappa Oscar = jag cyklade till Judith = köpte pären, låste Judith upp stugan = visade runt bland Evelinas tillhörigheter, bl.a. Lexells skåp. Själva bodde hon på sommarn i en liten gammal stuga på gården helt utan bekvämligheter.

Familjen Lexell svingrades sedan åt olika håll. Gustafs änka Anna-Maja flyttade till Björnhaga som hon ägde till 1/4. Sönerna August = Carl med fruar = barn flyttar med till Björnhaga.

Wiktor flyttar först till Stockholm till Adolf Fredriks församling i februari 1893. Den 18 juli samma år emigrerar han till USA.

Med fartyget Romeo, destination Hull i England först = sedan resa med tåg till Liverpool = vidare med båt till New York.

Han reste ensam såvitt vi vet. Tre Björnlunda-bor fanns dock med på båten Liverpool-New York nämligen änkan Charlotte Lundberg 58 år med döttrarna Anna 25 år = Emma 21 år. De kom från Kleva Kvarn = torpet Björklund under Stora Långkolmstorp. De tycks inte ha haft någon kontakt med Lexell. Han finns inte nämnd i det brev från New York som Charlotta Lundberg skrev i maj 1896 (bevarat i Hembygdsföreningens arkiv, Björnlunda).

Bevärande Anna-Maja Lexell gift med Gustaf saknas fotografi = ingen kan heller erinra sig att ha sett något förr. Det kan tyckas lite märkligt. Hon är en nyckelperson genom sitt arv i Norrby = genom sin släkt bakåt men ändå så anonym till sin person.

Lovisa Karlsson 23/2 1855 - 17/4 1915.

August Lexell och Lovisa Karlsson Gårdarna Norrby och Lilltorp Från 1880-talet till 1929

August Lexell = Lovisa Karlsson bosatte sig vid Norrby i Björnlunda socken sedan de hade gift sig.

Lovisa kom från en välbärgad bondesläkt i grannsocknen Gåsinge.

Gården Ljunga var mycket gammal och hade gått i arv i familjen i flera generationer.

Lovisas släkt = bakgrund finns i bilaga.

Om Augusts = Lovisas liv vid Norrby vet vi inte så mycket men de tillhörde en familj med mycket god ekonomi = gott anseende.

År 1885 levde flera generationer tillsammans vid Norrby på Lexells gård. Och Norrby-byn bestod av åtminstone tre gårdar till. Kring gästgivargården samlades folk. "Påst-skjutarne" anlände = i gårdsmejeriet var verksamheten igång.

Gustaf Lexell var 65 år gammal = Anna Maria Andersdotter var 56 år. De brukade gården. En-

ligt husförhörlängderna från tiden ägdes Norrby av änkan Britta-Stina Andersdotter som var mor till Anna-Maria. Britta-Stina var då 82 år gammal = hade varit änka i 44 år. Hon hade ärvt gården efter sina föräldrar = levde till 1891.

Britta-Stina Andersdotter äger också 1/4 i Björnhaga, Björnlunda socken = mågen Gustaf står skriven som "brukare" där.

Johann August Lexell f. 1853

August Lexell 12/2 1853 - 20/12 1929.

Alexis = systern "Hanna" (Johanna Augusta)
 Ateljé Anna Magnusson, Gnesta.

Alexis moster Hilda vid Ljunga "du"-ade bara dom som var födda vid Ljunga! Dom skilde sig från vanligt folk = var på något sätt finare. Således "du"-ade hon Alexis, som var född vid Ljunga, men inte hans syskon!

Anna-Maria = Gustaf Lexells äldsta son Anders Gustav född 1850 fanns 1885 på Stora Målby, Björmlunda socken som bonde. Han hade förlovat sig 1883 med "piggen" Johanna Karolina Karlsson från Norrby.

De gifte sig 1885 och flyttade till Stora Målby. Anders Gustav hade hjälpt sin far att sköta Björnhaga några år då.

Kvar vid Norrby fanns Carl, ogift, som skötte gårdsmejeriet samt Wiktor som var ungkarl även då han emigrerade till USA 1893.

Senare i livet vid bröllop = begravningar kom alltid Carl Lexell med hela sin familj t.ex. till Alexis = Idas bröllop = Lovisas begravning 1915 vid Lilltorp.

Augusts = Lovisas barn är alla födda vid Norrby utom Alexis som är född i Lovisas föräldrahem Ljunga i Gåsinge socken. Det finns en guldring med gravering "Alexis 1885" som troligen är en gåva till Lovisa vid första barnets födelse.

Ringan har gått i arv till Ester Ohlén. Alexis vigselring ärvdes av Ville = Idas ring ärvdes av Alice.

Alexis = Hanna började i småskolan i Welandersborg medan familjen bodde vid Norrby. Alexis var 8 år = Hanna 7 år vid skolstarten. Det heter att "Alexis skulle vänta på Hanna" (för att hjälpa henne eller hålla henne sällskap?)

Som vuxen berättade Hanna med ett gott skratt hur hon som lilla syster på skolvägen fick gå fört = trampa upp en väg i snön åt Alexis som kom baketter. Det var ju några kilometer att gå mellan Norrby = Welandersborgs skola.

August = Lovisa Lexells barn:

1. August Alexis 17/7 1885
2. Johanna Augusta 10/8 1886
3. Gustaf Alvar 3/9 1891
4. Karl Viktor 20/10 1895

Alexis, Gratuleras
 Hjärtligen af
 Wiktor, Lexell
 27. juli 1888.

Carl Lexell gifte sig 1890 med mejerskan Amanda Johansdotter. De bodde också vid Norrby.

1891 dör mormodern Britta Stina Andersdotter = 1892 dör Gustaf Lexell.

Wiktor Lexell flyttar till Adolf Fredriks församling i Stockholm den 20/2 1893.

August Lexell med familj flyttar den 2/11 1893 till Björnhaga. Hans 64-åriga mor Anna-Maja flyttar med. Hon äger 1/4 i gården Björnhaga medan Norrby nu är sålt.

Husförhållslängden 1890-94 uppger att Carl Lexell nu äger 1/4 i Björnhaga (den 2/11 1894) och att August Lexell den 15/11 1894 har anflyttat till Lilltorp i Björnlunda socken.

August = Lovisa blev arrendatorer under Kleva herrgård. på gården "Lilltorp 1/4 mantal rå och rör". De kom flyttande på ett ovanligt datum. Normala flytt dagar var 14 mars och 14 oktober. Troligen var ingenting " normalt " för familjerna Lexell vid försäljningen av gården Norrby, auktionen där = flytten till 1/4 ägande i Björnhaga. Fick sönerna några pengar efter försäljningen eller gick allt till betalning av skulder?

Lilltorp sköttes enl. husförhållslängden av olika statdrängar. Kleva hade bytt ägare flera gånger på några år. Något arrendekontrakt på Lilltorp på vissa år behövde man inte rätta sig efter. Några ägare till Kleva var Malmberg, bankdirektör Enell, Stockholm = senare skotten Alexander Seton.

August = Lovisa hade inte mycket med sig vid flytten. Ester Ohlén minns åren 1914-15 när hon 4-5 år gammal hälsade på. I salen fanns en hög skänk med spegel samt ett bord med vanliga pinnstolar. August hade en chiffonjé för eget bruk (den köpte sonen Alvar vid auktionen 1929 efter August).

Lilltorp är en gammal gård = nämns i arkiven långt tillbaka. Familjen bodde först i en mycket gammal stuga som revs när nytt boningshus uppfördes 1908. Alexis = Hanna fick nu gå till skolan i Sandbrink i Axala. En skolkamrat där var Ida Gustafsson.

Torpet Hensjötorp (Hedensjötorp i arkiven) tillhörde Kleva = torparens gjorde dagsverken på herrgården. Han var mycket sträng mot sin gumma. Han hette Ehglund = Ester Ohlén minns en historia från 1890-talet om honom som "Faster Hanna" berättade. Varje mörton innan Ehglund gick till Kleva räknade han brödkakorna som hängde i taket på torpet. "Tar du en kaka så ska du döden dö", sa han. Gumman kunde då inte äta nåt utan fick gå hungrig hela dan.

Hensjötorp blev hoplagt med Lilltorp under åren 1910-1917. Då hade August Lexell köpt Lilltorp.

År 1903 stöckade bankdirektör Enell ifrån 17 torp = gårdar som såldes. Men Lexell väntade ytterligare några år med sitt köp av Lilltorp. Han blev en duktig = framsynt bonde vid Lilltorp. Sedan han köpt gården investerade han i nya metoder = skaffade fina djur.

Velandersborg skola.

Björnlunda kyrka före 1880.

262.

Siltorp $\frac{1}{4}$ mtt n° 4 in under Nylle

Personens namn, stand, embet, ålder och näringslag (hockstegen, ättor och fattigfog, utbildning (som utbildning), hvor (avseende, blinda, utbildning))	Födelse-		Äktenskap	Inflyttad
	år	och dag, (Söck. n. i. Jan, Stad.)	Fökl. eller Enka	Från (Söck. n. i. Jan, Stad. eller i Huset) (Söck. n. i. Jan, Stad. eller i Huset)
Nylle Lars Pet. Persson	48	27 dec	47	89
Nylle Johan Christen	40	14 Nov	1	
Nylle Nilsen Alfrida	23	26 Sept	1	40
Nylle Nilsen Robert Christen	44	24 Aug	1	89
Nylle Nilsen Christen	47	25 Dec	1	
Nylle Nilsen Christen	48	26 Dec	1	
Nylle Nilsen Christen	49	27 Dec	1	
Nylle Nilsen Christen	50	28 Dec	1	
Nylle Nilsen Christen	51	29 Dec	1	
Nylle Nilsen Christen	52	30 Dec	1	
Nylle Nilsen Christen	53	31 Dec	1	
Nylle Nilsen Christen	54	1 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	55	2 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	56	3 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	57	4 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	58	5 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	59	6 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	60	7 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	61	8 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	62	9 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	63	10 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	64	11 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	65	12 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	66	13 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	67	14 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	68	15 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	69	16 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	70	17 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	71	18 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	72	19 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	73	20 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	74	21 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	75	22 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	76	23 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	77	24 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	78	25 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	79	26 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	80	27 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	81	28 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	82	29 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	83	30 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	84	31 Jan	1	
Nylle Nilsen Christen	85	1 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	86	2 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	87	3 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	88	4 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	89	5 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	90	6 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	91	7 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	92	8 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	93	9 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	94	10 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	95	11 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	96	12 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	97	13 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	98	14 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	99	15 Feb	1	
Nylle Nilsen Christen	100	16 Feb	1	

Lilltorp med nytt boningshus och nyanlagd trädgård. Omkring 1914-1915. August Lexell äger gården eftersom han lät anlägga trädgården. När Lilltorp blev till salu från Kleva 1912 hade August Lexell svårt att bestämma sig. En historia berättas om händelsen: Carl August Ohlén, Krogstorp hade nyligen köpt Kleva Kvarn = var spekulant på Lilltorp. Ett avtal mellan direktör Enell på Kleva = Ohlén var redan skrivet men Lexell hade förköpsrätt. Slutligen skickades Lovisa Lexell till Krogstorp med besked att August Lexell ville köpa. (så minns Ester Ohlén i stora drag) Lilltorp köptes 14 mars 1912. Summa 17.500:-

När nytt hus hade byggts vid Lilltorp 1908 anlades en trädgård = Lovisas sväger Fredrik Lindgren från Kåltorp i Gåsinge anlätades.

Han planerade framsidan med äppelträd, päron = rabatter omslutna av en häck.

På baksidan arbetade "Lillemann från Fagerhult" med att lägga en stenmur längs stigen ned mot brygghuset samt vinkla den utmed vägen mot körsbärsskogen = jordkällaren. Jord tyldes let mot stenmuren. En sörrenberså planterades bakom huset. Gammeldags rosor (från Ljunga?) planterades i vinkeln mot brygghuset.

När huset var färdigbyggt inreddes endast nedre botten.

Övervåningen gjordes i ordning när Alexis = Tda Köpte Lilltorp 1919 = flyttade hem från Skinnarhagen.

Senare under 1920-talet lät Alexis en teaterdekoratör från Stockholm göra i ordning "salen" på nedre botten.

Han hette Rosenkvist = var "Konstnär". Han uppträdde i svart långrock av linne = en platt, svart hatt när han målade.

Han föreslog vackra tapeter = kakelugnen på väggen mot köket målades vackert med bla. Vindrävs-klassar. (Kakelugnen är nu riven).

Rosenkvist åt inte ihop med gårdstolket utan serverades ensam senare.

Han var begiven på sprit = ville gärna ha en "nubbe" till maten.

Rosenkvist målade samtidigt vid Mellangården i Axala = där så han sig ha fri tillgång till spritköpet vid Lilltorp. Lexell hade stort förtroende för honom!

Men när han pratade vid Lilltorp värde han på historien!

Sedan August Lexell köpt Lilltorp gjorde han moderna investeringar = skaffade en fin djurbesättning. Han var en kunnig bonde men gjorde

inget kroppsarbete själv. Han kunde sitta finklädd på bergknallen mellan huset = lagårn = se på medan drängarna arbetade. Vid tröskningen var han med vid tröskverket = tog emot säden i säckar men han åt inte tillsammans med tröskfolket. Han skaffade en vindmotor som pumpade upp vatten från öjön till rattenhoar i lagårn till djuren. Han köpte den första fotogenmotorn på trakten. Han skaffade mjölkmaskiner, märkte Alfa Laval, till lagårn. Han hade fina djur = fick priser på Hushållnings Sällskapets premieringar. Han hade folk som skötte djuren men vågde själv upp kraftfoder till djuren. Lilltorp = Näset omnämns som de två mest välsköta gårdarna på trakten.

Barnen gick i skola vid Sandbrink. Skolan låg på Åskartorps mark nära nuvarande Sandbäcken. Sandbrink byggdes som skola = användes till 1909 då Sofieborg var nybyggt. Sandbrink fanns redan 1862 då Brita Catharina "Mor Kari" var skolbarn där. På skolkortet här intill står Alexis Lexell i mitten markerad med ett kryss. Pojken bredvid är Konrad Nils-

Sandbrinks skola omkr. 1895. Ida Gustafsson, Alexis Lexell, Hanna Lexell.

son från Lilla Långholmstorp. Han har lagt sin hand på Alexis axel. De var goda vänner hela livet ut. Konrad var kassör på jordbrukskassan i Gnesta sista åren som han var yrkesverksam.

Bitte Lexell, kusin med Alexis, hushållade åt honom då. Alexis hälsade ofta på dem.

Ida Gustafsson-Lexell sitter i första flickraden, hon har ett litet kryss på axeln. Håret är slätkammat

och hårt flätat. Lärarinnan heter Emilia Olsson.

Barnens skolväg gick troligen på skogsvägar från Lilltorp över det s.k. Åskartorphultet, en väg som nu är borta.

Vi vet att vägen mellan Lilltorp = Kræstorp över "änga" var nygjord 1894. Vilhelm Lindgren åkte på den när han kom till Lilltorp allra första gången 1895 sedan August = Lovisa Lexell flyttat dit.

Vägen bestod av tätt lagda stockar med färskt ris över. Kanske också grus = jord. Tidigare gick vägen från Lill-

Hanna Lexell född 1886

torp över Dammbacken, sneddade genom Lilltorps kohage ner över Kvarna änga = in i Krogstorps kohage. Det var en naturlig väg från Kleva till deras egen Kvarn. Krogstorp skall ha varit en utgård till Ehrendals bruk = hade inget med Kleva att göra. Genom någon överenskommelse mellan Kleva/Lilltorp = Krogstorp kunde vägen över "änga" bekostas.

Alvar Lexell = hans syster Hanna (samt någon okänd) på "mjölkskjuelsen" vid Lilltorp. Mjölken lämnades först vid Axala mejeri men det lades ned = man fick då köra till Björnlunda. Då gick man ihop flera gårdar, träffades på ett uppsamlingsställe = lyfte över mjölkflaskorna på den vagn som stod i tur att köra till Björnlunda.

Vid Krogstorp bodde Elbert = Jenny Andersson, goda vänner till August = Lovisa.

År 1900 sålde de Krogstorp till Anna = Carl August Ohlén = flyttade till Näs i Björnlunda. Lexells = Ohlén's umgicks ej. En betydande man på trakten var fjärdingsman Frans Gustaf Lundgrist. Han var god vän med Lexells. Den nye ägaren till Kleva, Alexander Seton, kom ibland = frågade efter "herr Lekell".

Alexander Seton var skotte = dogde thé-plantager på Ceylon. Han lärde sig aldrig

Svenska men uppskattade besöken hos "herr Lekell". Men Lovisas syster Hilda i Ljunga kallade August = Lovisa för "fjuttiglapparna uppe i skogen" på sitt rättframma sätt när hon = bröderna Johan = Anders Gustav kom åkande från Gåsinge på söndagarna som herrskap i stor vagn med drängarna Arvid på kuskboken.

Då anade hon inte att Ljunga i sin tur skulle gå på auktion med inventarier = allt nära tiotal år senare när hennes egen son var bonde där.

Lovisas svägerson Vilhelm Lindgren född 1880 vid Kåretorp i Gåsinge = uppfostrad vid Ljunga som barn hälsade ofta på. Han var Alex's "bästa kusin".

Vilhelm arbetade sig upp i affärsvärlden i Stockholm under och efter första världskriget. Han skaffade kamera tidigt = fotograferade mycket vid Lilltorp. Tack vare honom finns ovanligt många kort.

Första världskriget bröt ut 1914. På våren 1915 blev Alvar Lexell inkallad till försvaret av Bodens fästning. Han var 24 år = hade exercerat beväring. Det var en lång resa till Boden = Lovisa gjorde matsäck.

Ester 5 år satt på soffan i köket vid Lilltorp = såg farmor Lovisa steka fläsk = pannkakor = varva ned i en trälåda. August Lexell brydde sig inte så mycket. Han låg = läste böcker.

Från Skinnarhagen gick Alex's och Ida för att säga adjö till Alvar. Det var krig = man visste inte om han skulle komma levande ifrån det.

Lovisa stod länge uppe på körbanan = såg efter Alvar, sen han försvunnit i Dammbacken på väg ut i kriget. Hon blev förkyld

Lilltorp från baksidan. Muren är nylagd = syrenbersån knappt uppvuxen.

Nr 106 i Hufvudb.

Afjängsbetyg

den 18 Septbr 1892

från folkskolan vid

Stenboke

i Brändene

skoldistrikt af

Åbohus län.

August Ahlens öfver, uttogs

född den

17/5 1885 och inskrifven den

28/4 1894,

har genomgått nedanstående lärokurser och vid denna dag anställd pröfning jämväl

§ 47 folkskolestadgan erhållit följande vitsord:

Läroämnen.	Vitsord.	Lärokurser.
Kristendomskunskap: Bibl. historia Kätkes	b	
Modermdlet: Inmanläsning.	b	
Språklära	b	
Reit- och uppsatsskr.	ab	
Välskrifning	b	
Räkning	b	
Geometri		
Geografi	b	
Historia	b	
Naturkunighet	b	
Teckning		
Sång		
Gymnastik		
Trädgårdsskolas	b	
Slöjd		

saant har under sin skoltid adagatagt mycket god sin och mycket god uppsörande.

Stenboke

den

14 juli

1899.

A skolrådets vägnar:

L. E. Erikson

ledamot

Emilie Ahlman

Lärarinnan

i den kalla blåsten och lunginflammation blev följden. Ida blev kallad att vårda sin svärmor = hon gick sen varje dag till Lilltorp = skötte Lovisa med hjälp av pigorna där. August Lexell låg = läste böcker, vilket upprörde Ida så att hon talade om detta hemma vid Skinnarhagen.

Mot lunginflammation fanns ingen bot och Lovisa avled den 17 april 1915. Hon blev 60 år gammal. Till begravningen kom mycket folk. Carl = Amanda Lexell kom med hela sin familj. Gästerna samlades vid Lilltorp för att åka tillsammans till Björnlunda kyrka med häst = vagn.

När Kistan bars nedför trappan vid Lilltorp föll en ros av. Carl Lexells dotter Olga tog upp rosen = fäste den i 5-åriga Esters stora spetskrage som prydde hennes sorgklänning. Det blev sista minnet för Ester av hennes farmor Lovisa.

Efter Lovisas död fortsatte August att bruka Lilltorp till 1919 då Rlexis = Ida erbjöds att köpa. Hvar = Edit gifte sig strax efter Lovisas död. De arrenderade Lilla Råggårdet i Ludgo socken förut. Vi förknippar dem mest med gården Dänhammar i Tystberga. Viktor bodde kvar vid Lilltorp som ogift. Han hade sin egen häst = åtog sig körningar i skogen åt olika gårdar.

August Lexell hade hushållerskor = eget hushåll även sedan Rlexis = Ida flyttat hem. Men han betalade dåliga löner som skapade misshöje = flera hushållerskor gav sig iväg. Ibland tröttnade August = Ester minns en gång när han kom hem till Ida i köket.

"Ida, nu har jag tröttnat på den där kärringen, nu får hon ge sig av," sa August.

Ida var diplomatisk: "Men farfar då!"

"Jag kan inte ha na' kvar," sa August = så blev det.

Själv kostade han på sig en bra standard. Han köpte fina = dyra kläder åt sig.

På somrarna promenerade han järnvägen till Axala handelsbod = hämtade post = tidningar klädd i vitt linne kostym, panamahatt = promenadkäpp.

En annan sommarklädsel var randiga byxor = en s.k. Svalrock, dvs. en svart rock (ev. av siden) som var blank på ena sidan = matt på den andra.

Barnbarnen fick varje jul en påse teaterkonfekt med en krona inlagd i varje påse.

August prenumererade på Stockholms Tidningen utöver lokaltidningen = läste mycket böcker.

Ester minns när Augusts gode vän fjerdingsman Frans Gustaf Lundqvist från Dahlsätter hälsade på. Han körde häst = släde själv fast han hade dräng

TILLKÄNNAGIVES

att

vår innerligt älskade maka och moder

Johanna Lovisa Lexell

efter ett låligt buret lidande lungt och stilla avled Lördagen den 17 April kl. 5.45 f.m. i en ålder av 60 år, 1 månad och 24 dagar, djupt sörjd och bittert begråten av mig, barn, barnbarn, syskon, övriga släktingar och många vänner.

Lilltorp, Björnlunda den 17 April 1915

AUG. LEXELL.

Barnen.

Ps. 344, 347.

som kunde köra. Han band hästen nere vid vedboden = sedan mötte Ida honom i farstan = hjälpte honom av med påsen (hon var ju hans dopbarn). Ester, Ville = Alice skickades fram för att hälsa. Ester neg extra djupt för han såg så barsk ut = hon var rädd för honom. Sen gick han trappen upp till August Lexell.

En stor händelse på trakten var August Lexells 70-årsdag. Han gick personligen till Krogstorp = bjöd Anna Charlotta Ohlén - min farmor - som var sträng baptist = inte brukade gå på Kalas. De två familjerna umgicks inte heller. Men Anna Charlotta kom = efteråt berättade hon länge om detta Kalas = skrattade så tårarna rann.

Salen vid Lilltorp var full av folk. Gamle hemmansägaren vid Lillgården i Axala "Lillgårdsgubben" spelade på kam = näverbit. Han var helt blind men glad = livad.

Kollberg i Svinås skickades fram oförberedd för att hålla tal i egenskap av närmaste granne. Han var ingen talare, blev nervös = stod bara = trampade. I den förväntansfulla tystnaden råkade han släppa en fjärt (eller om Lillgårdsgubben, som stod bakom Kollberg, blåste i sin näverbit - han var en riktig spjuver!)

"Sedär, nu lossnade det i alla fall", sa Lillgårdsgubben = folk skrattade så dom rred sig. Stämningen var med andra ord hög! Det var ett riktigt Kalas med mat = kaffe, prat = historier som berättades.

Hästskjutsarna stod bundna utanför utom Anton i Stora Långholmstorp's mår, som han hade glömt att binda. Efter några timmar tröttnade han = gick hem till sitt eget stall. När sen Anton skulle hem på småtimmarna, glad = rund under fötterna glömde han galoscherna utan gick hem i februariatten i bara lågskorna. Hustru Elin var inte nådig = det var en slokörad Anton, som kom = hämtade galoscherna nästa dag!

August Lexell blev 77 år. Han avled 1929.

Lovisa = August är begravda på Björnlunda kyrkogård.

Tillkännagives
att
vår käre fader
förr Hemmansägaren
Johan August Lexell
lugnt och stilla avled torsdagen
den 19 dec. kl. 11 e. m. i sitt 77:e
levnadsår, djupt sörjd och saknad
av oss barn, barnbarn, broder,
övrig släkt och många vänner.
Lilltorp, Björnlunda den 20 dec.
1929.
Barnen.
Ditt lidande har nått sitt slut
Och du har tåligt kämpat ut.

Lantbrukaren J. A. Lexell, Lilltorp,
Björnlunda, avled i går i en ålder av
77 år. Han var född i socknen samt
köpte Lilltorp för 37 år sedan och
nehade gården till 1919, då han över-
togs av densamma till en son. Den hän-
sörjes närmast av barn och
barnbarn samt en broder.

←
Yngsta sonen
Viktor Lexell
gift med Hilda
de brukade
gården Ålsta i
Kattnäs socken.

→
Hanna Lexell
gift med Gott-
frid Nilsson,
ägde Täby i
Dillnäs socken
Sönerna Nisse
född 1912 = Al-
var född 1915?

Skottsjön~"torp af 1^e Classe."

Ida Albertina Gustafsson föddes vid Skottsjön (eller Skottsjötorp) i Björnlunda socken den 24 april 1885.

Hennes äldre syster Hilma var född 1882. Föräldrar var Gustaf Andersson född 1822 och Brita Catharina Jonsdotter född 1847. Dopvittnen var Fjerdingsman Frans Gustaf Lundqvist och hans hustru Sofia "Fia" Persdotter i Dahlsätter.

Gustaf Anderssons första hustru hade dött i tbc och Brita Catharina kallad Karin eller "mor Rari" kom till honom för att sköta hushållet.

Karin var känd som arbetsam = duktig = kunnig utöver det vanliga. Hon hade god hand med folk = gott omdöme. Folk kom till henne för att få råd.

Några om Karin finns i bilagan, där hennes bakgrund = släkt också redovisas.

Gustaf hade tre barn i 1:a giften: Sofia född 1855, Fredrik född 1861 och Maria född 1866. De finns presenterade med familjer = gårdar i bilaga.

Gustaf Andersson köpte Skottsjön 1860 och kom då flyttande till Björnlunda socken enligt ett sär-

Gamla stugan vid Skottsjön. Kortet hos Kurt Ohlen år 2001.

skilt brev inlagt i husförkörs-
längden för 1861-65.

Skottsjön var en gammal gård redan då. Äldsta anteckning om gården dateras till 1689. Det kallas "torp af 1^e Classe". Närbelägna Lasätter under Krogstorp var "3^e Classe".

Gustaf var en stark = duglig bonde som odlade upp ängarna nedanför Skottsjön.

1871 dog hans första hustru i lungrot. Han vigdes med Karin Jonsdotter i april 1875.

Gustaf var en föruddagen man = han umgicks med "bättre folk" på trakten. Han lånade ut pengar mot ränta. I bouppteckningen efter hans död finns en lång lista på gårdar som lånat pengar av honom.

Han dog i februari 1888 eller 13 dec. 1888. Två uppgifter finns. Brita Catharina var 41 år = gifte aldrig om sig.

Hilma var 5 år = Ida var 3 år.

Änkan brakade gården ihop med styvsonen Fredrik, 27 år gammal. Han var mycket snäll = hjälpsam. Vi känner honom som "Fredrik i Norrby".

Den tid som Mor Kari var änka vid Skottsjön hade hon hjälp också av gårdstomten som var vänligt inställd till henne. En natt när hon hade en kalvko i lagårn och hade somnat inne i stugan, knackade tomten på fönsterrutorna - ropade "mor Kari, mor Kari, kon kalvar"!

Hon skyndade ut i lagårn - kom i tid så allt gick bra med kalv - ko!

När mormor Ida berättade den historien för mig i slutet av 1940-talet skrattade jag men Ida tystade ned mig för det var en mycket allvarlig historia.

Tomten hade hjälpt hennes mor på gården på flera sätt. Numera håller jag med mormor Ida. En så god husmor som mor Kari var, då och senare, hade nog inte alla gårdstomtar - det skulle inte förvåna mig om tomten flyttade med henne till Axala Mellangård, Skinnarhagen - tilltorp senare. Kortet på föregående sida visar stugan där tomten knackade på.

Om tomten var en aln hög räckte han precis upp till köksfönstret till vänster!

Den 10 mars 1890 hölls auktion på gård - inventarier vid Skottsjön. Mor Kari blev oense med styvdottern Sofia ("Fia i Membro") om en stor kopparbalja som mor Kari medfört från sitt föräldrarhem i Ripsa. Mor Kari räknade baljan som enskild egendom men Fia menade att det var giftorättsgods.

Baljan såldes till Carl-Olof Eriksson i Hagran (förfader till Ohlen-arna vid Krogstorp). Han gav den till sin dotter Anna gift Nyström vid Skinnarhagen.

Vid auktionen 1935 efter mor Anna (innan Elna - Ferdinand tog vid) köpte Ida tillbaka Kopparbaljan så att 88-åriga Brita Catharina fick sin ungdoms kopparbalja tillbaka. Den finns nu hos Ester Ohlen född Levell.

Skottsjön köptes av en skräddare som satt på övervåningen - sydde.

Ibland hade han bönemöte - Ester Ohlen fick gå med mor Kari - lyssna.

Efter skräddarn förekom några olika ägare bl.a. Ernst - Selma Johansson - deras ättlingar.

Sedan 1994 äger Kurt Ohlen Skottsjön, barnbarn till Ida Levell.

DÖDSFALL.

Att
min ömt älskade make
Hemmansegaren

G. Andersson

efter en lång och tärande sjukdom
stilla och fridfullt afsonnade

vid Skottsjön i Björnlunda socken den 13
December 1888, kl. 6,35 e. m., i sitt 67
lefnadsår, djupt sörjd och begråten af efter-
lemnad maka, barn och barabaru samt
öfriga släktingar och vänner, har jag här-
med den sorgliga pligten tillkännagiva.

B. C. Andersson.

Sr. Pa. 468: 11, 13.

Så vill jag innan det blir natt
Och hvilans bädd tillagas,
Blott samla här åt mig den skatt,
Som ej från mig kan tagas,
Blott söka här
Det namn, som är
I lifsens bok inskrivet.

Men, Jesu! under dagens lopp
Låt mig din nåd förnimma,
Och kom till mig med saligt hopp
Uti min aftontimma.
När mig du blif!
Är du mitt lif,
Blir döden ock min vinning.

(5109)

Skottsjön. Ett gammalt vagnslider, troligen redan före Gustaf Andersson tid.
Kortet taget av Kurt Ohlen 2001.

Mattijön

Nr 236.

Enk. Karin Andersson Debet

till F. G. Lundqvist i Dahlsätter.

För inrop & nedannämde auktioner, att betalas
den 1 Sept. 1890

N:o	Vid	Mattijön d. 10/3 90.	Kronor
21.	1	Spinnmask	3. —
93.	2 st	Gäddor i 1.40	2. 80.
157.	6 u	Skalar i 2.45	14. 70.
160.	1	Wäggar	15. —
161.	1	Wäggar	18. —
162.	1	Bord	— 25.
163.	1	Gymaskin	37. —
170.	1	Skänk	10. —
171.	1	Bord	2. 25.
178.	1	hantl. Väfskida	1. 05.
234.	1	Hgr. Ull	2. 65.
239.	2 st.	Ljusstakar i 1.05	2. 10.
245.	1	Koffonpanna mm.	3. 05.
247.	1	Styckjärn	3. 15.
259.	1	Koffertkåse	2. 50.
342.	12 st.	Kallnikar	1. 20.
Totalt			118 70

Från 1890 bodde mor Kari & döttrarna i Axala by. Hon försörjde sig med olika sysslor.

Dessutom fanns arvet efter maken Gustaf i form av fordringar på utlånade pengar. Råntor & amorteringar betalades till mor Kari. Hon var duktig på att hushålla, hade god anseende & anlätades av många människor. En tid bodde de i ett gavelrum i Axala mejeri.

Det ägdes av "patron" Larsson från Raggårdet, god vän sen tidigare med Gustaf i Skottsjön.

Fram till 1910 hyrde sen mor Kari övervårningen vid Mellangården. Då kallades hon "Malla" av den lilla flickan på gården som blev "Agda i Ökna" som vuxen.

Ida gick i skolan i Sandbrink i 6 år från 12 april 1892 till 13 juli 1898. Hon fick ett vackert avgångsbetyg, se kopia.

En klasskamrat heter Alexis Levell & har nyligen flyttat till Lilltorp med sina föräldrar August & Lovisa Levell.

De kommer från Norrby där familjen Levell kommit på obestånd & tvungits sälja gård & inventarier på auktion.

Ödet slumpade sig så att Idas äldre halvbror Fredrik, som fått ut sitt farsarv vid Skottsjön efter auktionen 1890, nu köpte gården i Norrby som Levell-arna fick gå ifrån.

Som barn hälsade Ida på hos sin släkt i Norrby i Levells f.d. gård utan att veta att hon som 25-åring skulle komma att gifta sig med Alexis Levell!

Flera av mor Karis släktingar bodde på trakten.

Vid Klippan bodde hennes bror Johan med sin stora familj.

Idas kusiner där var lite äldre men glada & skojfriska. Där dansade man på logen och där var Alexis Levell med som ung. Han var god vän med Idas kusin "Hjalmar i Klippan" och flickorna som emigrerade till USA, Tilda & Evelina.

Vid Fiholm nära Norrby var mor Karis syster gift med banvakten. Döttrarna där var Evelina, Koridia & Judith.

Hilma 1882-1935

Övers till höger står
Hjalmar Anders-
son, Björkleund
(nu raserat torp)
bodde vid Äng-
stugan under
Kragstorp (raserat)

Konrad Nilsson
Lilla Långholms-
torp håller handen
på Alexis axel.
(Konrads bror Gott-
frid var gift med
Hanna Lexell)

Till höger om Ida
sitter Elin i Örnbo
ungdomsvän med
Ida.

Hilda i Dalsjö,
syster med Carl-
August hade som
vuxen egen gård
med arrendator -
hörde till dem
som lånade peng-
ar av Mor Kari.

Flickan till vän-
ster med kryss på
förkläet är Anna i
Brastugan.

Sandbrink omkring 1895. Ida Gustafsson och
Lärarinna: Emilia Olsson.

Hilda i Dalsjö, syster
till Carl-
August

Alexis Lexell markerade med kryss.
Hanna Lexell Panton i Udden

-Särskilt Alexis höll kontakt
hela livet med sina skolkam-
rater.

Nr 85 i Hufvudb.

Afgångsbetyg

från folkskolan vid Sandbrink i Björnlunda

skoldistrikt af Nykåpingens län.

Ida Albertina Gustafsson ~~4. 11. 1885~~

född den 24 April 1885 och inskrifven den 2 April 1892.

har genomgått nedanstående lärokurser och vid denna dag anställd pröfning jämlit

§ 47 folkskolestadgan erhållit följande vitsord:

Läroämnen.	Vitsord.	Lärokurser.
Kristendoms-kunskap: Bibl. historia	Berömlig	
Katekes	Berömlig	
Modersmålet: Innanläsning	Med beröm godkänd	
Språklära	Godkänd	
Rätt- och uppsatsskr.	Godkänd	
Välskrifning	Med beröm godkänd	
Räkning	Med beröm godkänd	
Geometri		
Geografi	Med beröm godkänd	
Historia	Med beröm godkänd	
Naturkunnighet	Med beröm godkänd	
Teckning		
Sång		
Gymnastik		
Trädgårdsskötsel	Godkänd	
Slöjd		

samt har under sin skoltid ådagalagt mycket god vil och mycket godt uppförande.

Sandbrink den 13 Juli 1898.

A skolrådets vägnar:

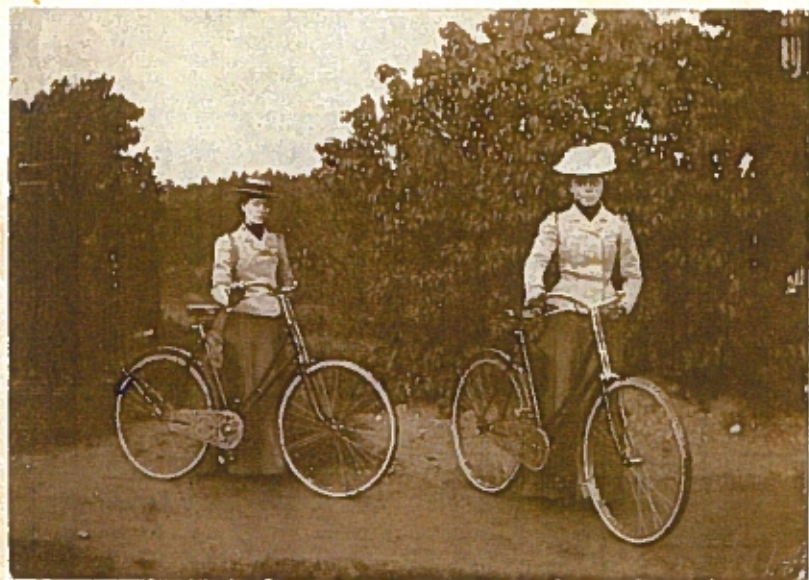
Herman Wenner

Karlina Jakobsson

← Ett mycket vackert "avgångsbetyg" hade Ida Gustafsson.

↓ Ida 15 år gammal. Konfirmationen?

Hilma o Ida Gustavsson

Här är flickornas första cyklar. Mor Kari o döttrarna åkte upp till Stockholm på den stora utställningen 1897 o hälsade på Bernhards familj. Hilma var 15 år o Ida var 12 år.

Idas o Hilmas cyklar beställdes då o mor Kari betalade. Cyklar med gummidäck o luft i ringarna var en stor nymodighet.

Cyklarna kom sen från Stockholm till Gnesta med tåget eller med hästskjuts.

Det var en stor händelse att vara ung o få en cykel. Ida o Hilma hade sina arv efter fadern, Gustaf Andersson i Skottsjön. Allt var ordentligt skrivet o ordnat, bl.a. var särskilda pengar av arbet arvsatta till bröllopsfestligheter trots att döttrarna vid faderns död var endast 5 respektive 3 år gamla. Enligt tidens sed var det brudens föräldrar som stod för bröllop när en flicka gifte sig.

Efter skolan fick Ida arbete i mejeriet i Axala (ev. blev hon mejerska?). Patron Larsson ägde mejeriet o hade byggt Gillberga åt sig. Man tog emot mjölk från gårdarna på trakten. Okänt om ost och smör tillverkades där eller om mjölken transporterades vidare till Björnlunda mejeri. Hilma skickades till Stockholm för att lära sig till kalaskokerska. I Stockholm bodde mor Kari:s bror Bernhard med hustru Anna o dotter Helny. Han var stadsbud o hon hade en liten affär på Malmskillnadsgatan. Där hälsade mor Kari o döttrarna Hilma o Ida på i bland. Det gick tåg från Gnesta till Stockholm på västra stambanan som hade byggts färdig på 1860-talet.

Gnesta station omkring år 1900. (Frustuna Hembygdsförening)

Kortet är taget vid Mellangården, Axala, Björnlunda socken omkring 1901.
 Från vänster: Hilma 19 år, Mor Kari (Brita Catharina) 54 år, Ida 16 år.
 Sedan står bonden/arrendatorn vid Mellangården Johan Karlsson, far till Agda
 senare gift med Elis Eriksson, Ökna.
 Näste man är ägaren till Mellangården som även äger gården Finnvik vid sjön
 Likstammen. Han är far till "Finnviken", traktens original som var god vän med
 Mor Kari = uppvaktade Ida Gustafsson mycket (se "Lilltorp på 1920-talet")
 längst till höger gårdens drängar Gunnar Hemming och
 Kortet lånat av Agda Eriksson, Skogadal för avfoto.

Från cirka 1901 till 1910 bodde mor Kari
 med dottrarna på övervåningen vid Mel-
 langården i Axala-by.

Arrendatorns unga fru hade dött och han
 behörde kanske hjälp i hushållet.

Ida arbetade i Axala mejeri = vävde på be-
 ställning.

Hilma arbetade hos "Patron" Larsson som ägde
 Axala mejeri = lanthandel. Han hade byggt
 Gillberga åt sig = familjen.

Mor Kari lagade till kalas, gick bort = slaktade
 får, hade matlagning åt karlar som bråkade lin
 i Axala m.m.

Johan Karlsson - bonden vid Mellangården - börja-
 de sen upprakta Anna från Damnstugan.

Hon bodde på andra sidan Liksdammen = Hilma
 = Ida fick följa med när han åkte med häst och
 släde över isen på friarfärd. De var unga = hade
 roligt.

Johan = Anna gifte sig = fick dottern Agda
 som hela livet var mycket god vän med Ida,
 Hilma = "Målla" som hon kallade mor Kari.
 De blev också vänner för livet med "patron" Lars-
 sons dotter Sigrid som föddes vid Gillberga.
 Hon gifte sig med stationsskrivare Gunnar Noren
 i Grösta.

Deras pojkar Stig född 1910 och Olle född 1912
 kom varje sommar till Lilltorp under 1920-
 talet. (Ingrid Noren f. 1914, Barbro född 1924)

Alexis Levell med sin första cykel.

Stänkskärmarna var av trä.

Kortet är troligen taget omkring 1905.

Alexis bodde hemma vid Lultorp med sina föräldrar August & Lovisa Levell och syskonen Hanna, Alvar & Viktor.

Ungdomsåren i hop med Hjalmar i Klippan kunde Alexis berätta om.

De gick i skogen med sina bössor & jagade. Backa-Hosjö skogsbolag hade timmet låg i Bäven. Hjalmar "lånade" lite & reparerade husen vid Klippan. Alexis var med.

På cykelutflykt har man stannat till i en skogsbacke. Eller man sitter i hagen mellan Hägnan & Askartorp där Axela dansbana låg?

Ungdomarna roade sig med dans, cykelturer eller med lustresor på båt på Bäven eller andra sjöar.

Vid Klippan dansades på logen där Idas morbror Johan var bonde. Albert & Jenny Andersson ägde Krogstorp till år 1900 & hade glada kalas & danser där. De flyttade sedan till Näs i Björnlunda socken men fortsatte att umgås. Till Krogstorp flyttade familjen Ohlén som var baptister & allvarsamma så där dansades inte mera.

Det fanns mängder av ungdomar på gårdar & torp

På kortet sitter Alexis Levell & Ida Gustafsson till höger. De ser ut att vara fästfolk. Flickan till vänster kan vara Elin Åkerberg. Hunden tillhör henne. Elin var dotter till mjölnaren vid Kleva Kravn.

I september 1910 bjöds till bröllop vid Mellangården i Axala-byn. Ida Gustafsson & Alexis Lexell skulle gifta sig & Mor Kari höll ett stort bröllop för dem. Arrendatorn Johan Karlsson lånade ut bottenvåningen & där rimlade det av gäster. Släkten Lexell kom från olika håll. Bl.a. mejeristen Carl med hustru Amanda & söner & döttrar. Idas halvbror "Fredrik i Norrby" som nu ägde Lexells gård kom med sin stora familj. Där var också Idas halvsystrar Sofia & Maria från Membro respektive Hårsta med sina familjer. Många vagnar körde upp framför huset, hästar bands vid bodar & lagårdsväggar & försägs med kö eller havre medan festen höll på.

Bland gästerna var också Alexis kusin Vilhelm Lindgren och hans Frida från Stockholm. Dom hade förlovat sig i februari 1908 & var nu gifta. Vilhelm var liksom Alexis barnbarn från Ljunga i Gåsinge.

Ida kläddes till brud av hemsömmerskan Ingeborg Wallén som var ungdomsvän med både Alexis & Ida. Hon hade hjälp av sin syster "Lauta i Tängslinge".

Ida hade en rit brudklänning av fint lilla.

Bruden kläddes i köket & vigseln var i ett litet rum kallat förmaket. Brudnabbar

var Edit Anders-

son i Lillgården

5 år gammal och

Agda från Mellan-

gården 7 år (se-

nare Ökna).

Brudnabbarna

skulle gå först

över tröskeln in

i förmaket men

Agda var blyg

& stannade i dörr-

öppningen.

Då knuffade Alex-

is till henne så

hon for som en ra-

ket in i rummet &

festen kunde bör-

ja! Dansen pågick

sen till gryningen

så det var nog ett

riktigt bröllop!

Skottsjön idag. Från början en liten stuga. Rester av en timrad yttervägg hittades inne i huset sommaren 2001 vid renovering.

Inbjudes att öfvervara

Vigselakten

emellan

Alexis Lexell

och min dotter

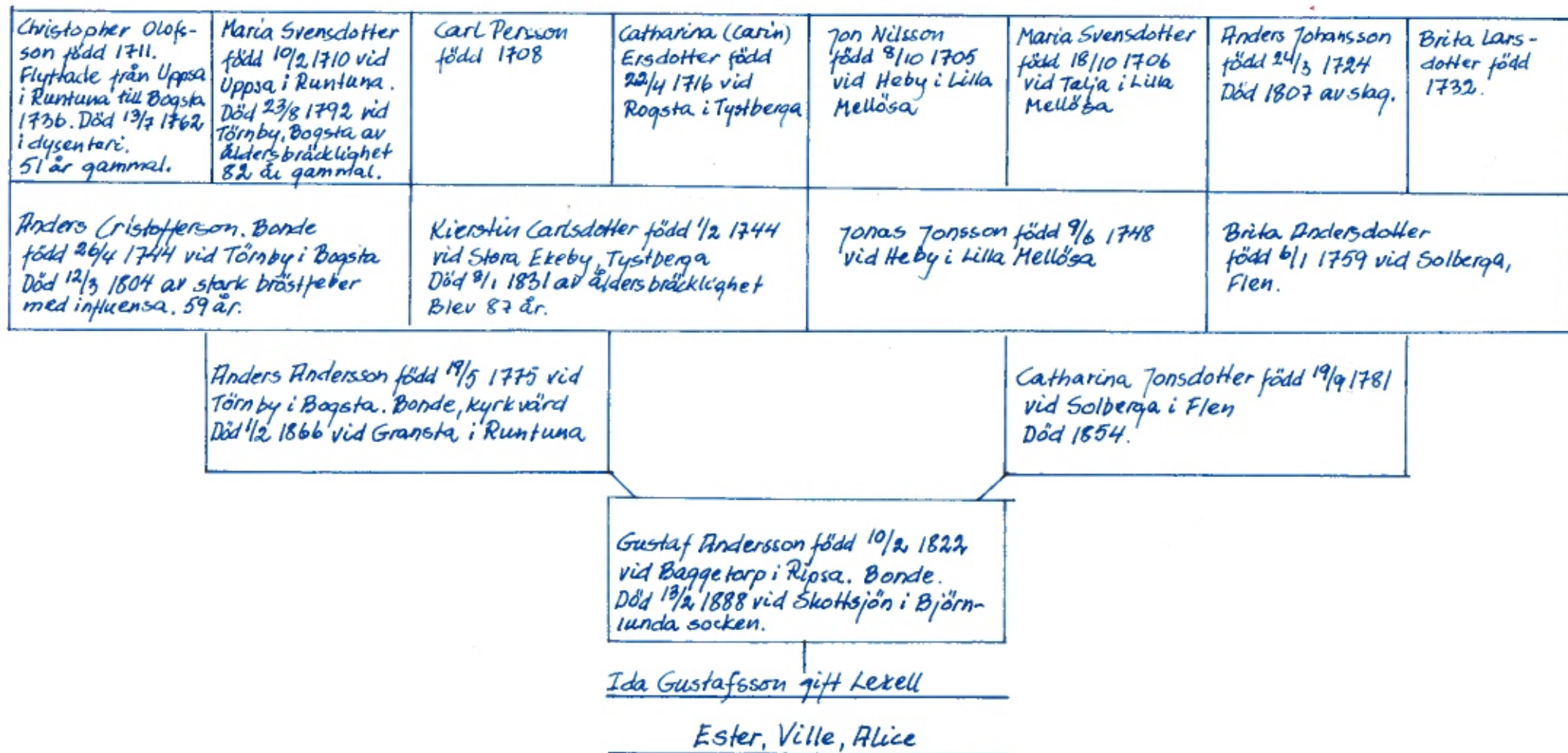
Ida

vid Axala

den 4 Sep. 1910 kl. 4 e. m.

Karin Andersson

Förfäder till Ida Lexells far Gustaf Andersson, Skottsjön.

Om Skinnarhagen åren 1910-1919. Alexis = Ida Lexell.

Skinnarhagen, Björnlunda socken.

Troligen 1915. Itela familjen är samlad. Familjen står kring ett bord utställt vid den södra gaveln på böningshuset.

Från vänster: Mor Kari (Brita Catharina) som är mormor i huset.

Hilma med Alice framför sig på bordet.

Alexis står bredvid.

Ida sitter och har Ester på ena sidan = Ville på andra sidan.

Ida = Alexis är 30 år gamla. Mor Kari är 68 år. Hilma är 33 år.

Alice är 1 år, Ville är 3 år = Ester 5 år.

Kortet är taget av italienaren Amadeus Bianchini som cyklade omkring i Sörmland = fotograferade.

Ida och Alexis var båda 25 år gamla när de gifte sig = köpte Skinnarhagen i Björnlunda socken. Granngård till Lilltorp. Båda gårdarna ligger vid Hensjön som rinner ut i Båven vid Kleva Krarn.

Mor Kari var med tidigt vid Skinnarhagen men flyttade kanske inte definitivt från Mellangården i Axalabyen genast. Men senare levde hon med sin dotter = måg livet ut. Alexis = Ida betalade 7.000:- för Skinnarhagen år 1910.

Skinnarhagen var en liten gård på sluttningen mot sjön. Alexis arbetade i skogen på vintrarna åt Kammarherre Wattrang på Jacobsbergs säteri med att fälla = släpa ut timmer.

Fiskevattnen fanns i Hensjön. Alexis fiskade hela livet, på vintern med sax, på våren med ryssja = rodde drag på sommaren. Kräffisket i augusti var en höjdpunkt.

Hästar = kor utfordrades med det som gården gav. Ida hade arvet efter sin far. Mor Kari var ekonomiskt beroende genom inkomster (räntor) av sina utlånade pengar. Idas syster Hilma hade en byrå med tillhörigheter stående vid Skinnarhagen medan hon arbetade som hushållsstandarinna på olika herrgårdar.

Ida = Mor Kari skötte hushållet, spann ull, vävde tyg, sydde kläder, stickade strumpor = vantar till familjen. Lin = bomullsgarn köptes = vävdes för hand till laban, handdukar, örngott. Mor Kari vävde också vackra linnedamastdukar.

Ida och Alexis Lexells barn:

1. Ester Ida Alexandra född 1910

2. Vilhelm Alexis "Ville" född 1912

3. Gunborg Alice född 1914

Familjen hade släkt = vänner på trakten. Vid Lilltorp bodde Alexis föräldrar August = Lovisa Lexell med söner Alvar = Viktor.

Alexis syster Hanna var gift med Gottfrid Nilsson vid Lilla Långholmstorp. De hade söner Alvar född 1915. och Nisse född 1912. ("Nisse i Täby")

Dom pojkar gjorde mycket bus = drog Ester i hårtorna.

Vid Klippan bodde Idas morbror Johan med fru Johanna = deras barn som var kusiner med Ida = barndomsvänner med Alexis.

Det var Kalle ("Kalle Klipp"), Hukka, Hjalmar, Tilda, Erika = Evelina.

Dom var glada, man dansade på logen, klädde ut sig = gjorde rackartyg.

Halda som var född 1879 gifte sig med Erik Ericsson som var kusk vid Kleva. De fick köpa en bit mark

Skinnarhagen 1913-14

Ester, Ville, hunden Leo.

av godsägare och byggde Eriksätter. Där var det kaffekalas på somrarna. Hulda var en duktig kokerska : öppnade pensibonat vid Eriksätter senare. för sommarväster.

Vid Klippan tog Hjalmar över gården efter sin far Johan (bror till Mor Kari). Hjalmar's bror "Kalle Klipp" bodde vid Färjbol vid Båven.

Trå av Huld's : Hjalmar's syster hade emigrerat till Chicago, USA. De kom på Sverige-besök flera gånger : tog in vid Eriksätter.

Tilda (Mathilda) blev amerikansk sjuksköterska, gift med Josef från Sverige. Evelina blev kokerska i en miljonärsfamilj : gifte sig med en amerikan. Det blev släktkalas vid Eriksätter när Evelina : Tilda kom hem.

Från Stockholm kom Helny, Kusine med Ida Lexell : dotter till Bernhard, mor Kari's yngsta bror. Helny var gift med Fritz Ek, som arbetade på Norstedts Bokförlag i Stockholm.

Vid Norrby hälsade Ida : Alexis på hos Idas halvbror Fredrik som ägde Lexells gård där Alexis bott till 7-8 års ålder.

Man besökte också Idas halvsyster Maria i Harsta i Tystberga : Sofia "Fia" i Membro i Runtuna.

Till Harsta blev det många mil med häst : vagn eller släde : där sov man alltid över.

Betydligt närmare var det till Elin : Anton Karlsson, Stora Långholmstorp med barnen Karin född 1910 : Ingeborg född 1913.

Elin : Anton kom dit 1909 : familjerna blev mycket goda vänner.

Från Gnesta kom Sigrid : Gunnar Norén med sina barn. Sigrid var född i Axala byn vid Gillberga då Mor Kari bodde med dottrarna vid Mellangården. Hilma arbetade en tid som husföreståndarinna hos Sigrid's far som kallades "patron" Larsson.

Höjdpunkten på sommarn för Alexis var när hans kusin : mycket goda vän Vilhelm Lindgren kom på besök från Stockholm.

Vilhelm var gift med Frida : hade barnen Dagmar född 1909, Ragnar född 1910 : Maggie född 1916.

Idas syster Hilma kom på besök några dagar när hon var ledig från sitt arbete. En tid arbetade hon på Vängsö gård när patron Larsson ägde gården där. Hilma hade sin byrå stående vid Stein-

Hilma

Elin

Ville

Hilma med Ville & Ester vid Skinnarhagen 1916-1917?

ibland var Ida & Alexis bortbjudna utan barnen. De lämnades då vid Lilltorp hos farmor Lovisa. Den stående frukosten där i det stora köket på nätre botten var stekt fläsk & uppstekt potatis. En gång var Ville så liten att han knappt kunde gå & han matvägrade när frukosten kom på bordet. Lovisa skar då fläsket i små bitar & la på en pall. Då skultade Ville dit & plockade i sig fläskbitarna med fingrarna! Hos Alexis & Ida fanns den sömländska bondekulturen nedärvt sedan tidigare generationer. Näslan oförändrad genom århundradena. Året var inrutat med sysslor. Arbete & kalas hade sin egen plats. De var kanske inte välbärgade men klarade sig bra på gården. De var duktiga att hushålla. Mycket klarades utan inköp. Det var självhushållets tid. Vid slakt togs allt tillvara. T.o.m. tarmarna skrapades, saltades & användes till korvstopning. Bär plockades i skogen. Tröskverket drogs av hästen eller oxen. All ved sågades för hand. Korna handmjölkades (Mor Karis uppgift). Smör oot & filbunke tillverkades. Ida hade ju arbetat i Axela mejeri. Fotogen eller karbid köptes väl till lyktorna i kök & i ladugården.

narhagen med många vackra saker i, som barnen var strängt förbjudna att röra.

Hilma sydde sina egna kläder, var elegant & kunde föra sig.

På kortet nedan har Ville kott på sig dvs. en slags klämnings för pojkar. En dag när Ville var 2 år gammal skulle Hilma mjölka vid Klippan (åt kusin Hjalmar) mitt på dagen.

Ville var med. Han blev lagd att sova middag. Hilma gick ut i hagen och mjölkade.

När Hilma kom tillbaka hade Ville vaknat, klättrat ut genom fönstret men hängde i skärpet på kotten. Rakt över källartrappan!

Skärpet hade fastnat i en spik eller fönsterhaken.

Det hade kunnat gå riktigt illa men Ville hade änglavakt.

Nils Nilman Täby

↑ Ville Lexell som barn 1915. Kusinen Nils "Nisse" Nilsson. Kortet togs samtidigt vid Lilla Långholmstorp hos Hanna & Gottfrid Nilsson. Hanna var syster till Alexis Lexell. Hanna & Gottfrid köpte sen gården Täby i Dillnäs socken.

Skinnarhagen omkring 1915. Från vänster: Ida med Alice i knäet, Ville, Alexis. Hilma, Mor Kari, Ester.
Kortet är taget av Amadeus Bianchini, Bondegat. 7, Stockholm.
Alexis har en blå-vitrandig bomullskostym. Tyget är hemvävt & kostymen är sydd av skräddarn i torpet Karlslund vid Ökna. Skräddargumman Karolina gick omkring & lämna-
de dom färdigsydda plaggen. Hon snulsade flitigt.
Mor Kari har vävt & sytt sin egen klänning.
Ester har en klänning av tunt vitt ylle med infädda, breda
spetsar. Det är Idas omsydda brudklänning.
Ida & Hilma har också hemsydda klänningar.

kvällen. De bäddades ned i kökssoffan: Ester och Ville följade förundrat på dom. Själva hade de föräldrar, egen mormor hos sig
a parlar och farmor på granngården Lilltorp. Det ordnades så, att de två föräldralösa barnen fick komma till samma fosterhem &
fick det bra där. Tiden då föräldralösa barn auktionerades ut på sockna till lägstbjudande var inte så ovanlig.
Kleva herrgård använde Jakobsdal som "uppsamlingsbostad" för änkor & barn till arbetskarlar på herrgård som dött i sjuk-
dom eller olyckor. Där fick ankorna försörja sig själva. De var mycket fattiga. På en granngård dog en ung man. På inbjudan

Elektricitet på trakten skulle dröja ytterligare 30 år. Telefon
fanns inte heller.
Vid julbaket lades två rågbröds kakor i sädesbingen i visthusboden.
Enligt gammal sed för att hålla sig väl med makterna i naturen.
Brödkakorna kom fram vid vårsådden & garanterade att brödsådden skulle
räcka till åt gårdspolket.
Mor Kari var nog med gårdstomten som ju hade hjälpt henne med
djuren vid Skottsjön.
Man var också nog med spindlar & bar ut spindeln innan man so-
pade bort "versnätet" (spindelnätet) vid städning. Spindeln var ett
andeväsen, i fornordisk gudetro var han släkt med Baldur & hade
inverkan på gården & gårdspolket & man måste därför hålla sig väl
med honom.
Ida var nog med detta ända in på 1960-talet minns vi som hjälp-
te henne vid storstädningen på våren.

Men livet vid Skinnarhagen påverkades också av händelserna ute i
världen.
Första världskriget bröt ut. Senare kom "spanska sjukan" & många
dog. Tbc härjade bland utsvaltna människor.
Ida berättade ofta att hon var i Nyköping 1914 när alla kyrkklockor
började ringa. Folk samlades i gathörnen, öroliga & rädda, och fick
veta att kriget hade brutit ut. Ida glömde aldrig den stunden.
En gökotta i Hägna hage vid Axala blev avbruten när kyrk-
klockorna började ringa i Björnlanda.
Det var september 1914.
Snart nog blev det matbrist men ännu värre blev det de sista
krigsåren. Människor blev undernärda eller svält.
Vid Skinnarhagen klarade man sig skapligt men det fanns elände
på nära håll.
Ida gick omkring & hjälpte fattiga & sjuka. Vid Jakobsdal dog en
änka medan Ida var där & vakade över henne.
Två föräldralösa barn hade Ida med sig till Skinnarhagen den

till begravningen stod det "mattag socker och bröd". "Kaffe" kunde man skaffa genom att gräva upp maskrosrötter, rosta = mala dem.
Det hölls också bröllop i magra tider. Alexis = Ida var bjudna en gång till en granngård där bröllopsmaten tog slut. Men brudens far gick ut i hönshuset = nackade en höna som kokades!

När "spanska sjukan" kom gick Ester i småskolan i Sofieborg för fröken Svensson. I folkskolan blev barnen sjuka, de låg på bänkarna = grät = jämrade sig i väntan på att föräldrarna skulle hämta dem. Lärarinnan i folkskolan fru Olsson satt inlindad i en filt med alla fönster öppna för att vädra ut smittan. Ester = några andra smågän stod i dörren till folkskolan = kikade på dem.

Vid Skinnarhagen fick Ida "spanska", var mycket sjuk = hade länge sviter av sjukdomen. (1918)

Hos fattigt folk frådades huvudlössen = Ida luskammade barnen varje dag efter skolan. Alla barnens mössor låg på samma hylla i skolan = små "hyresgäster" bytte ägare. Ida släppte inte in en enda lus i hemmet = var känd i trakten för sin renlighet.

En dag skickade skolläraren bud = bad henne lära en grannfru att "lusa av" sina barn. Ida tog båten = rodde över Hensjön med luskam, svart plåtbricka = sabadillättika. Ida var diplomatisk = fick många tack efteråt av grannfrun som lärt sig att få bukt med lössen. Goda grannar hjälpte varann = hade bra kontakt.

En dag varje jul åkte Lexells fru Skinnarhagen med skåde över isen till Vretto (= Vrettuna) = hälsade på Anna = Adolf Andersson. Ungdomarna där - Ferdinand, Bernhard, Betty - var jämnåriga med Alvar = Viktor Lexell.

Anna = Adolf arrenderade Vretto av Jacobsberg. I den mycket gamla stugan var det mycket välstädat = nya trösmattor pålagda.

I stugan fanns ett stort kök med en stor gammal murad spis = en kökssoffa. Mor Anna var en lång, proper kvinna med rak hållning = guldringar i öronen både vardag = helgdag. Där i det stora köket drack man kaffe = pratade.

På sommarn hände det att Johan stina Kollberg från Svinns kom roende över sjön efter arbetsdagens slut, satt på kökssoffan, drack kaffe = pratade.

"Hur mår moster Kari", frågade Fia som visste att mor Kari hade känt hennes föräldrar vid Dalsjö på 1800-talet.

Idas kusin "Kalle Klipp" som arrenderade Färjbol hälsade på vid Skinnarhagen. Han var tidigt flintskallig = Ester tyckte att han var gammal. "Nu kommer gubben", ropade Ester som 4-5 år gammal stod på soffan = titta ut genom köksfönstret.

Alexis = Ida tyckte det lät roligt = berättade för "Kalle Klipp".

"Goddag på dig, nu är gubben här igen", sa Kalle sen varje gång = Ester skämde fötäs.

Utöver det dagliga kioget vid Skinnarhagen hade Ida en liten extraförtjänst av att sälja smågrisar på torget i Nyköping. Kvällen före badade man dem små grisarna, släppte dem i en låda

Sista året vid Skinnarhagen (1919) eller första året vid Lilltorp (1920). Ville, Ester, Alice. Ida = Alexis i 35-årsåldern.

med ren halm = tidigt nästa morron bar det iväg med häst = vagn till Nyköping. Ett litet torp utanför Nyköping tog emot häst = vagn sedan gräsarna lastats av på torget. (Torpets ligger nu inbäddat i ett villaområde!) Hästen fick stå i stallet = äta. Hemresan var ju också 3 1/2 mil lång. Gräsarna gav en liten förtjänst. Inte för att man hade dåligt vid Skinnarhagen men lite egna kontanter kändes nog riktigt ändå.

Senare vid Lilltorp när barnen var större fick de följa med = åka. Den som inte fick plats på vagnen fick cykla efter för att spara hästens krafter.

1915 blev Ida kallad till Lilltorp för att vårda sin svärmor Lovisa som låg sjuk i lunginflammation. Varje dag gick Ida dit. Med hjälp av pigan där lyfte de ut Lovisa i köket, satte henne på en stol, tvättade = kammade henne. Men mot lunginflammation fanns ingen medicin = Lovisa dog den 17 april.

År 1919 erbjöds Alexis = Ida att flytta hem till Lilltorp = köpa gården. De gav 40.000:- = August Lexell delade då ut 10.000:- till vardera av sina barn.

1919 badde mor Sundberg med sin sjuka gubbe vid Hensjötorp som då var kopplat med Lilltorp. Mor Sundberg blev orolig när hon hörde att Alexis köpt gården. "Husbonden" var ju den som bestämde över folket.

Hon kom springande ned till vägen när hon strax efter fick se Alexis med hästskjutsen på vägen. Ester var med = åkte. Mor Sundberg frågade oroligt om de fick bo kvar. De hade bott vid Kleva Kvarn förut där Sundberg hade varit mjölnare eller dräng. Men han blev sjuk = de var tvungna att flytta när ny mjölnare kom. (Ev. var det Carl August Ohlén's köp av Kleva Kvarn 1912 som var orsak till flytten)

Alexis kunde lugna mor Sundberg = hon fick också köpa (eller hämta) mjölle vid Lilltorp. Då kom hon med den kopparkruka som Alexis sen samlade kopparpengar = som många barnbarnsbarn gått bet på att lyfta.

Alexis köpte kopparkrukan (en s.k. pulkruka) på auktion vid Hensjötorp efter mor Sundberg. Den finns nu hos Ester Ohlén.

Och nya barn-generationer prövar sina krafter på den!

När Skinnarhagen blev till salu kom torparen = änkemannen Anders-Petter från Jakobsdal = tittade på stället. Han bodde med sina döttrar Selma & Hilda.

Anders-Petter var finurlig = sa: "Kanske jag köper om mor Kari går med i köpet!" När Ville längre fram blev förargad på mor Kari, som kunde vara sträng mot barnen, påminde han henne om att hon hade kunnat ingå i försäljningen av Skinnarhagen!

Alexis och Ida betalade 40.000:- för Lilltorp och fick 12.000:- vid försäljningen av Skinnarhagen.

Vid Eriksätter hos Hulda: Erik Eriksson var det kaffekalas på somrarna.

Ida Lexell: Mor Kari har gått med Ester, Ville: Alice från Skinnarhagen (alltså före 1919).

Det hade regnat tidigare på dagen: Ida tillät inte barnen att ha skor, de kunde bli förstörda av vätan.

Alice, Ville: Ester var de enda som var barfota.

Ester skändes till tusen. Endast "fattigbarn" gick barfota!

- Detta kalas kanske hölls för att Tilda var hemma från USA. Alla ville förstås träffa henne.

Tilda bodde hos sin syster Hulda vid Eriksätter: hade kusiner, faster, farbröder: annan släkt på gårdar runt omkring.

Tilda: Evelina hälsade alltid på vid Skinnarhagen: Lilltorp.

De reste också till Värmland: hälsade på sina syskon där, brodern Hjalmar: systern Erika.

Barnen längst fram:

Gustav Eriksson, Eriksätter
Bengt Karlsson, Klippan
Harry Eriksson, Eriksätter
Alice Lexell, Skinnarhagen
Ville Lexell, -"-
Ester Lexell, -"-
Alice Johansson, Kristinehamn
(dotter till Erik, kusin till Ida Lexell)
Längst till vänster: Oskar Karlsson, Klippan med dottern Karin på armen.
Han arrenderar Klippan av Hjalmar, bror till Hulda, Eriksätter

Andra raden:

Alfred
Brodern till Fritz Ek, Stockholm
Elin Karlsson, Klippan, gift med Oskar
Tilda, Chicago, USA (syster till Hulda)
Johanna "lilla mormor", mor till Hulda: Tilda
Mor Kari (Brita Catharina) i randig klänning
Edit Eriksson, Näset (den unga flickan)
Hjalmar i Klippan (bror till Hulda, Tilda)
Erik Eriksson, Eriksätter, gift med Hulda

Tredje raden:

Edit Eriksson, Eriksätter, dotter till Hulda: Erik
Hulda Eriksson, Eriksätter
Ida Lexell, Skinnarhagen
Selma Eriksson, Näset
Anna, gift med Hjalmar i Klippan
(hans 2:a hustru) vit nack-rosett

Fjärde raden:

Hanna Lexell, gift Nilsson vid Lilla Långholms torp
Anna, fru till "Fiskarn" vid Kleva
Lovisa Nilsson, Lilla Långholms torp
svärmor till Hanna, född Lexell
Högst upp: Helny Ek, Stockholm
gift med Fritz Ek som tog kortet.
Ida Lexell är kusin med:
Tilda från Chicago, USA
Hjalmar Johansson, Klippan
Hulda Eriksson, Eriksätter
Helny Ek, Stockholm

Om Lilltorp på 1920-talet. Alexis & Ida Lexells familj.

↑ Alexis & Ida Lexell i Vilhelm Lindgrens bil, kusin till Alexis. Familjen Lindgren kom varje sommar till Alexis födelsedag den 17 juli. De stannade några dagar. Bilen är troligen en Hudson av 1923 års modell.

Ida har en dräkt av fint blått ylle som är sydd av hennes kusin Evelina från Fiholm som var sommerska på Operans kostymateljé i Stockholm. På somrarna kom hon - sydde åt släktingarna på landet. På kortet skymtar August Lexell strax bredvid Kylarmärket.

← Ungdomarna Lexell med besök av kusin Gösta Lexell & sysslingarna Lindgren från Stockholm.

I framsätet från vänster: Ville Lexell, Maggie Lindgren, Ragnar Lindgren. Gösta Lexell står bakom Ville. Gösta är född 1916, son till Alvar Lexell. I baksätet: Ester Lexell (skymd), Alice Lexell & Dagmar Lindgren.

1919 sålde August Lexell sin gård Lilltorp till äldsta sonen Alexis. August = hushållerskan flyttade upp på övervåningen = Alexis = Ida med familj installerade sig på nedre botten.

Lilltorp var en större gård än Skinnarhagen = därmed blev hushållet större. Alexis = Ida var båda 34 år gamla. Ester var 9 år, Ville 7 år = Alice 5 år. Deras mormor "Mor Kari" var 72 år.

Drängar = pigor behövdes nu. Alexis hade lagårdskarlar = stalldräng. Inne fanns en kökspiga som också arbetade ute på åkern när det behövdes.

Men först i lagårn tidigt på morgnen var ändå Mor Kari. Hon mjölkade också den knepiga korna som inte släppte ned sin mjölk annars.

Lilltorp hade nytt boningshus från 1908 så standarden var nog ovanligt bra jämfört med andra gårdar. Men själva gården är mycket gammal.

Gården hade fiskevattnen i Hensjön. Såväl fisk som kräftor fanns det gott om.

Vid sjöns utlopp fanns en damm med dammlucka som reglerade vattnet till vattenhålet vid Kleva Kvarn. Långt tillbaka fanns en anordning mellan gårdarna så att man från kvarnen med hjälp av linor kunde reglera dammluckan vid Lilltorp. Båda gårdarna tillhörde då Kleva herrgård.

Vid Lilltorp fanns ett bryggerhus med tvättstuga, drängkammare = en bodvind för båt- = fiskedon. Förr i tiden bryggde man säkert öl för gårdens behov där. Då kan det ha funnits en hamlegård också.

Tvättstugan innehöll en stor pannmur, flera stora byckar av trä och en mangel. Vid stortvätt kokades lut i pannmuren = östes över smutskläderna i karen i flera omgångar.

Sedan körde man ut tvätten till sjön = sköljde den från bryggan eller i en vak på isen. Det var inte vanligt med mangel på gårdarna = grannfruarna kom och "lånade mangel".

Då kokade Mor Kari "mangelkaffe" med lite extra kaffeböror, en linneservett lades över vaxduken på köksbordet. Och man fick sig en välkommen pratstund.

Ida skötte matlagningen i det stora hushållet. Det var tre rejäla mål mat per dag.

Förmiddags- och eftermiddagskaffe skulle det också vara.

Givetvis var allt bröd hembakat.

Ladugård = stall var moderna = välutrustade tack vare August Lexell.

Från Lilltorp lämnades mjölk till mejeriet i Axala, senare Björnlunda. Grannar gick ihop = turades om att köra mjölken med häst = vagn till mejeriet. Barnen vid Lilltorp åkte med Alexis ibland för att komma ut i stora världen.

Lilltorp, Björnlunda socken.

BJÖRNLUNDA

Ur "Gods och gårdar" 1940.

Lilltorp

Postadr.: Gnesta. Tel. 5 B Axala.

Areal: Total 86 har, därav 26 åker, 60 skog. Tax.-v. 31.600.

Jordart: Ler- o. mulljord. Skogsbest.: Barr- o. lövskog. Manbyggn. uppf. 1906. Ekonomibyggn. uppf. 1895 o. 1906. 4 hästar, 15 kor, 4 ungdjur, 1 tjur, 8 svin, 10 höns. Gården till släkten genom arrende av nuv. äg:s fader, som 1908 inköpte den. Nuv. äg. tillträdde 1919.

Äg.: Alexis Lexell f. 17/7 1885. Son till August Lexell o. h. h. Lovisa f. Carlsson. Gift 10 med Ida f. Gustafsson. Barn: Ester, Alice, Vilhelm.

En svår motgång drabbade Alexis & Ida när blixten slog ned en sommar & dödade sex Kvigor, som sökt skydd under ett träd mot ösregnet ute i hagen.

Hensjötorpet hörde till gården. Mor Sundberg bodde där med sin sjuka gubbe. Han hade fått sluta i Kvarnen när han blev sjuk. De hade rätt knapert. Mor Sundberg kom med sin Kopparkruka & hämtade mjölk i lagårn. Bröd fick de vid varje brödbak vid Hiltorp. "Sovel" kom Ohlén's pojkar med från Krogstorp. Men Sundberg blev allt sämre (i tbc?) och Ida hjälpte mor Sundberg att vaka över honom.

En kväll dröjde Ida kvar så länge att Ester & Ville skickades upp till Hensjötorp. Det blev ett kusligt minne.

Stormen slet i dom stora träderna på väg ned till brygghuset & ugglan ropade "klä vitt, klä vitt". Det betydde död & svepning, visste Ester & barnen sprang livrädda tills de mötte Ida.

Jo, mycket riktigt var Sundberg död & Ida hade försökt övertala mor Sundberg att sova vid Hiltorp men hon ville stanna hos sin gubbe. På begravningen orkade inte gumman följa med till Kyrkan men satt på trappen vid Hensjötorp & hörde kyrkklockorna ringa i Björnlunda.

Ville med en cykel som vi känner igen som Ida Gustafssons första cykel årsmodell 1897.

Hiltorp hade fina traditioner när det gällde djurhållning. August Leckell hade fått priser på premieringar. På kortet står Alexis med gårdens hästar. Stig och Olle Norén är med.

Sofieborgs skola Björnlunda socken. Ville i sjömanskostym till vänster. Ester i vit klänning nära lärarinnan
År 1919. Ville går i första klass. Ester går i tredje klass.

Dottern Jenny tog sen mor Sundberg till sig uppåt Mariefredstrakten men mor Sundberg satt på flyttlasset = gråt för hon "ville dö vid sitt kära torp".

Barnen från Kiltorp gick i Sofieborgs skola i Axala. Tuberkulos var inte ovanligt bland skolebarnen. En flicka från ett torp under Kleva som hade samma skolväg fick såna hostattacker att de andra barnen fick stå = vänta medan hon kippade eller luft.

En morron såld lärarinnan = gråt i Katedern. Hon hade fått dödsbud från torpet: först då förstod barnen hur sjuk flickan hade varit.

Ida hade ju haft "spaniska sjukkan" vid Skinnarhagen = led av sviter långt efteråt. Kanske Ida var utsatt för mycket smitta eftersom hon gick omkring hos sjuka människor på trakten = hjälpte dom.

Efter flykten till Kiltorp fick Ida difteri. Man kunde inte ännu vaccinera mot sjukdomen. Till Kiltorp kom smittan med en pige som varit i Stockholm på sin ledighet. Pigan smittade Ida som blev svårt sjuk.

Alexis lät hämta provinsialläkaren som klev in i köket vid Kiltorp, "sniffade" på luften = sa: "Men här i allsin dar har ni kunnat få hit difterin?"

Sen blev Ida skjutsad till Epidemisjukhuset i Gnesta, där hon lyckligtvis tillfrisknade. Men Alexis var bekymrad över Idas hälsa = en dag kom en gästfrihandlare som sålde tyger till Kiltorp. Alexis köpte ett tjöckt

"Epidimin" i Gnesta där Ida låg. Kortet är nog av lite äldre datum.

= fint svart ulltyg till en kappa samt ett mycket varmt foder som kallades "shetlandsull" (cirka 1-2 cm tjock, löst i hoppressad ull).

Sen kom Idas kusin Evelina från Stockholm = sydde en kappa, som hel-fodrades med shetlandsullen.

Ida hade kappan på sig i julottan i Björnlunda kyrka dit man åkte med häst = släde.

I halvmörkret i kyrkan såg det ut som en päls = ryktet började gå "att fru Lexell i Kiltorp har skaffat päls".

Hela tiden fanns mor Kari i hushållet = kunde rycka in som husmor när Ida blev allvarligt sjuk.

Hon var vid början av 1920-talet 73-74 år gammal. Hon kunde vara rätt sträng mot barnen ibland.

När Ville kände sig orättvist behandlad påminde han henne om att hon hade kunnat ingå i försäljningen av Skinnarhagen!

I hushållet vid Kiltorp ingick lagårdskarl, drängar = pigan. I brygghuset fanns ett rum med kamin där drängarna bodde. Man gick genom tvättstugan förbi pannmuren så fanns dörren där. Mörkt var det förstås men drängen hade

Lagårdskarlen Andersson, Alexis Lekell = Ville på höggårdet vid Lilltorp.

Lykta = i rummet lyöta elden i kaminen. Lagårdskarlen Andersson var en speciell människa. Sina "dyrbarnheter" hade han inlåsta i en koffert i drängkammaren. Nyckeln hängde i ett snöre fäst i hängslena bak på ryggen. Pigan Greta (kallad Sme-Greta efter sin far smeden vid Jacobsbergs säteri) kunde inte låta bli att klippa av snöret med nyckeln när Andersson satt i köket = åt. "Pig-tan förstår" röt han = Ida Lekell fick lugna honom. Hon var diplomatisk. Till drängtjänsten hörde att hämta ved i vedboden efter arbetsdagens slut. Det fanns inget innertak i vedboden, bara stockar. Sme-Greta svepte ett lakon om sig och flaxade i mörkret uppe på stockarna. Andersson trodde på spöken = gick till köket = varnade. "Var rädd om barna fru Lekell, här finns rå", sa Andersson. "Nej, det tror jag väl inte", sa Ida. "Jodå, jag har sett dom", sa Andersson. Sme-Greta var duktig, en hejare på att gallra rovor. På hösten togs rovarna upp, blastades av = stackades ute på åkern. Sen hämtades de hem vart efter djuren åt på vintern.

Fotografiet här nedan visar Alexis = Ida sittande i Vilhelm Lindgrens bil. Troligen är året 1923 = Vilhelm = Frida brukade komma till Alexis födelsedag den 17 juli. Vilhelm var född 1880 i Gäddede = växte upp vid Ljunga, sedan hans mor dött.

Omkring 1923 var hans affärsverksamhet i Stockholm etablerad. Han hade börjat med att leverera ved till Stockholm = sälja.

Han hade sin affär på Luntmakaregatan. Familjen bodde först på Rådmansegatan men flyttade senare till ett nybyggt hus på Karlavägen 17. Barnen gick i Carlssons Privatskola. Fru Frida var sömmerska före giftermålet.

Vilhelm hade lärt Alexis att hitta i Stockholm redan som ung. "Ring bara från närmaste tobaksaffär när du har gått bort dig, så hämtar jag", sa Lindgren. En riktigt bra metod! Salsmöbelen vid Lilltorp som många minns, hade Alexis = Ida övertagit från Lindgrens. Den var tillverkad på NK:s verkstäder i Nyköping. Lindgrens köpte den på NK när dom bodde på Luntmakaregatan. När dom flyttade till Karlavägen köpte dom nytt = Alexis = Ida övertog möbelen. Träsniderierna är handskurna.

Familjen Noren. Från vänster: Ingrid, Gunnar Noren, Stig, Olle. Sigrid Noren har Barbro i knäet.

Den som tittar noga kan se August Lexell sitta inne i verandan klädd i sin halmhatt. Alexis : Ida i bilen. 1923?

Sofieborgs skola 1922-23?

↑ Alice med rosett i håret i främre raden. Ville står i raden längst bak markerad med ett kryss. Lärare: Artur Olsson senare Barkendal.

på herrgårdarna. Vällingkokningen på skolan sköttes av Augusta i Storgården i Trala, en änka med många barn som levde på att mjölka vid Storgårn. Bondbarn som Ester Lexell = Klasskamraten Einar Ericsson, Näset hade inte en chans att få välling = tyckte det var typiskt orättvist. De hängde utanför dörren till gymnastiksalen = blev inropade om något "fattigbarn" inte kom till skolan = det blev över av vällingen. Inget fick förfaras = Ester och Einar fick sleva i sig det sista av den varma, goda vällingen som luktade så gott! Ville gjorde en egen hjälpsats i det tyg som man fört efter ett tag fick reda på vid Kiltorp. Han bad om extra smörgås till matsäcken = man gladdes åt hans aptit. Men Ville hade sett en klasskamrat som fick se på när de andra barnen åt. Ville delade nu sin matsäck med den pojken varje dag. Hemifrån hade han lärt att hjälpa andra. På trakten hade man respekt = aktning för Alexis = Ida. T.ex. på auktion efter August Lexell bjöds på Kette i köket vid Kiltorp. Traktens original "Finnviken", en man över två meter lång = med blåjande långt hår = skågg, var där. Han bjöd = bjöd men han steg inte in. Till slut sa han: "Jag går inte in förrän Ida Lexell kommer ut = bjuder mig!" Och så blev det!

På kortet här bredvid är barnen glada och t.o.m. skrattar till skillnad från förra skolkortet (1919) där alla tittar allvarligt in i kameran.

Det har gått några år sedan första världskriget tog slut och tiderna har blivit bättre.

De sista krigsåren svälte många torparbarn = skolan ordnade en nöutspisning för de barn som saknade mat.

Ester gick i småskolan = kan berätta:

På övervåningen i skolan fanns en vedspis (ev. användes kamisen i gymnastiksalen?). Där kokades varje dag en stor gryta välling åt de fattigaste barnen som inte hade matsäck hemifrån utan fick gå hungriga hela dagen.

Från torp under Jacobsbergs säteri t.ex. kom barn i ärvda, mycket lappade kläder. De gick barfota långt in på hösten sen frosten kommit.

Flera barn hade både huvudlös = vägglös med sig till skolan från dom gästna torp = små kypfen som de bodde i. Ett emailerat handfat = en zinkbalja samt en hink kallt vatten var den tidens "badrum" i många statarhem

Kalas på sommarn vid Eriksätter hos Hulda = Erik Eriksson.

Barnen i första raden:

Ville Lexell
Bengt Karlsson, Klippan
Harry Eriksson, Eriksätter
Karl Karlsson, Klippan
Alice Lexell
Ester Lexell
Lisa Johansson, Stockholm
(var sommarbarn vid
Lilltorp ett par somrar)

Andra raden:

okänd
Ida Lexell, Lilltorp (randig klänning)
Mor Kari, Lilltorp (Brita Catharina)
"Fisker-Anna" i Kleva
Huldass mor "Lilla mormor" (Johanna)
Hulda Eriksson, Eriksätter
Anna gift med Bernhard, mor Kari's bror
? Ek, Stockholm, bror till Fritz Ek
Helny Ek, Stockholm, Nussin med Ida Lexell

Tredje raden:

okänd
okänd
Alexis Lexell
Erik, gift med Hulda

Fotograf var Fritz Ek,
Stockholm gift med Helny.
Hunden är Leo från
Lilltorp.

Vilhelm = Frida Lindgrens barn:
Dagmar född 1909, Ragnar född 1910, Maggie född 1916.

"Mor Kari" Brita Katharina och Anne Charlotte
troligen 1933. Mor Kari var då 86 år.

Kortet är taget vid Lilltorp framför verandan som
då var helt övervuxen med riddvån.

Mor Kari var rask & kry långt upp i sin ålder dom.

Men första året som hon levde (1939) hade hon svårt
att äta. Jag minns en gång när Ida matade henne med
vetebröd uppblött i kaffe, socker & grädde.

"I mor, visa nu barna att I kan vara duktiga att äta",
sa Ida, som aldrig sa "du" till sin mor.

En sommardag vid Lilltorp omkring 1925-26. Familjen Noren är på besök.
Alexis Lexell till vänster. Sedan Olle Noren, Ville Lexell, Ester Lexell, Ida Lexell.
Sittande Hilma Gustafsson med Alice Lexell i knäet.

I korstolen sitter Brita Catharina "Mor Kari". Bakom henne står Ingrid Noren.
Sigrid Noren sitter med dottern Barbro i knäet. Stig Noren fotograferade.

Omkring 1925 var Alexis & Ida cirka 40 år. August Lexell levde men är
inte med på kortet. Han hade sitt eget hushåll. Alla hans barn var vuxna.
Hanna gift med Gottfrid Nilsson flyttade från Lilla Långholmstorp till Tä-
by i Dillnäs, som de senare köpte.

Alvar och Edit kom att äga Dånhammar i Tystberga. Viktor och Hilda kom
till Ålsta i Kattnäs socken.

Alexis och Ida ägde Lilltorp och brukade gården tills Ville blev arrenda-
tor 1939 sedan Ville och Karin Olsson från Kvattala i Dunker gift sig.
Ester gifte sig 1932 med Oscar Ohlén. Alice gifte sig 1943 med Tore Berg.

På Dammgården i skördetid år 1928? Alexis, Ida, drängen David Lard, hunden Roy. Ester sitter och Alice står bakom en vinge till avläggaren. Vilde kör. Håsten Irma med ljus man.

Örsäkringsbolaget för Smittsamma Husdjursjukdomar

OMSESIDIGT

MED STATSIDRAG

STADFAST AV KUNGL. MAJ:T DEN 26. 11. 26.

ENL. KUNGL. KUNGÖRELSEN DEN 26. 7. 26.

Agentur: Gästa

Förs. n:r X 763

Herr Lantbr. Aug. Alexts Lerell,
Lilltorp,
Björntunda.

FÖRSÄKRINGSBREV.

I enlighet med den av Kungl. Maj:t för bolaget stadfästade bolagsordningen, de vid varje fall gällande försäkringsvillkor och i detta försäkringsbrev upptagna särskilda bestämmelser beviljas Eder härmed försäkring å samtliga i Eder besättning ingående hästar, nötkreatur och svin jämte den totala årliga mjölkproduktionen allt enligt nedanstående specifikation för ett sammanlagt försäkringsbelopp av

K R O N O R Fjortontusenfyrahundra /14.400:-- / - - - - -

Denna försäkring träder i kraft 20:de dagen efter nedanstående datum och gäller för en tid av 4 försäkringsår samt förnyas för ytterligare 4 år intill dess uppsägning enligt försäkringsvillkorens § 4 från någondera sidan göres senast 2 månader före löpande 4-årsperiods utgång. (se dock försäkringsvillkoren § 18).

Grupp	Beskrifning	Antal	Försäkringsbelopp		Summa
			medeltal pr djur	totalt för gruppen	
1	Hästar från 2 mån. till 3 års ålder				
2	 från 3 till 12 års ålder				
3	 över 12 års ålder				
4	Avelshingstar				1600
5	Tjurar över 2 års ålder	1	400	400	
6	Oxar, kor och kvigor över 2 års ålder	15	400	6000	
7	Ungnöt från 1 till 2 års ålder	2	200	400	
8	Ungnöt från 2 mån. till 1 års ålder	2	100	200	7000
9	Avelssvin från 8 mån. ålder	4	200	800	
10	Göd- och hushållssvin från 2 mån. ålder				800
Mjölkförsäkringssumma			—	—	5000
			—	—	5000
Summa			—	—	14400

Beträffande bolagets rätt att höja premietariffen hänvisas till § 10 försäkringsvillkoren.

Stockholm den 10 December 1926.

Försäkringsbolaget för Smittsamma Husdjursjukdomar,

ömsesidigt

[Signature]
Ordförande.

[Signature]
Rev. *[Signature]*

Ville med två av Lilltorps hästar.

Alice och Ville på motorcykeln.

Ester, Ville, Alice vid Lilltorp i →
salen på nedre botten sedan konst-
nären Rosengvist hade dekorerat.

← Ville till häst.

Lilltorp omkring 1930-32. Oscar Ohlén från Krogstorp förlovad med Ester. Ville. Alice. Hunden Roy.

Gryts-Björnlunda Allmänningsstyrelse
Larsson i Brink, Fruskenne

Herman Fried-
länder, Tibble

Alexis Lezell
Lilltorp

Henrik
Andersson
Ekeby

Flexis med mopeden 1955

Flexis med äppelcider på cykeln.

Vitec från Polen och Flexis
andra världskriget på går.

Karin, Maud, Ville, Alice, Ester, Tore, Oscar.
(troligen 1962, Ville 50 år)

Söndagskaffe 1957 i sjöbacken.

← Ida & Alexis 1954
med första barn-
barnsbarnet Ylva.

Lilltorp 1957 →

Om Ljunga i Gåsinge socken = Johanna Lovisa Karlssons bakgrund.

Anders Gustavsson Född 1792 i Norrby, Björn lund, Bonde, nämndeman vid Hede- torp i Kattnäs socken. Död 1876 i Hedetorp.	Anna-Brita Andersdotter Född 1796 i Kläcksbulla, Vårdinge socken Död 1892 (ev. 1882) vid Hedetorp.
---	--

"Gods och Gårdar" årgång 1940.

Ljunga

Postadr.: Gnesta. Tel. 3 Gåsinge.
Areal: Total 90 har, därav 40 åker, 50 skog. Tax.-v. 45,800.
Jordart: Lerjord. Skogsbest.: Barrskog. Manbyggn. omb. 1914. Ladug. uppf. 1897, stall 1916, loge 1922. 5 hästar, 26 nötkreatur, 4 svin, 40 höns. Gården har varit i släkten i omkr. 200 år.
Äg.: Nämndeman Karlsson.
Arr.: Gustav Karlsson f. 21/2 1895. Systerson till äg. Son till A. Johansson o. h. h. Hilda f. Karlsson. Gift med Elisabet f. Lindqvist. Barn: Lars, Ingrid, Margareta.
Arr.: Led. av komm.- o. pens.-nämnd.

Karl Gustav Andersson
Född 1830 i Hedetorp
Bonde, kyrkvård, nämndeman
Död 1879 vid Ljunga,
Gåsinge socken.

Johanna Charlotta
Karlsson. Född 29/12 1825
i Kattnäs socken.
Död 19/12 1912 vid
Ljunga, Gåsinge sn.

Vigda 21/2 1852

Christina Charlotta född 1852 gift med Fredrik Lindgren Barn: Vilhelm * Lindgren f. 1880	Lovisa född 1855 gift med August Lexell Barn: Alexis f. 1885 Hanna f. 1886 Viktor f. 1891 Alvar f. 1895	Anders Gustav född 1858 ogift Levde vid Ljunga	Johan född 1860 ogift Levde vid Ljunga	Hilda född 1865 ogift Levde vid Ljunga Barn: * Gustav född 1896
--	---	--	--	---

* Vilhelm = Frida Lindgrens barn:
1. Dagmar född i maj 1909. Gift Zetterberg
2. Ragnar född 1910. Död 1999.
3. Maggie född 5/4 1916. Död 29/2 1988 gift
1:a ggn: Gagner-Geber. 2:a ggn: Lanner

* Gustav = Lisa Karlssons barn:
1. Lars född. Tog namnet Kardebring Nyköping
2. Ingrid född 1928 gift Rubank, Söderfälje
3. Margareta född

Mormor i Ljunga

Johanna Charlotta
Karlsson, Ljunga
Vid Lilltorp kallad
"mormor i Ljunga"
Mor till Lovisa
gift Lekell
Mormor till Alexis
Lekell
Farmorsmor till
Ester, Ville, Alice
Levde under åren
29/12 1825 - 19/12 1912
Hennes gravsten
finns kvar år
2001 på Gåsinge
Kyrkogård.

Maria Kindberg GNES

Lovisa Karlsson som August Leell uppväktade och gifte sig med kom från en välbärgad familj. Gården hade varit i släkten i många år.

Ljunga hade stora, fina åkrar i sluttningen ner mot sjön. Gården finns med i Gåsinge jordebok 1691 som frälsehemman på ett mantal. Folklivsforakaten Amadeus Bianchini nämner Ljunga i sina skrifter i slutet av 1800-talet. Ett stort flyttblock i "Ljunga hage" hade sen medeltiden varit platsen för rådslag för traktens folk. Ljunga låg också nära "Eikes-gatan" dvs. Kungsvägen mellan Mariestad - Nyköping.

Giftermålet mellan Lovisa - August Leell, som kom från den rikaste bondefamiljen i Björnlunda socken, var säkert en passande allians.

I båda familjerna fanns värdefullt bohag, antika möbler, gott om gammalt silver och vackra kläder.

När sedan förmögenheten var slut och auktion hölls på gården på 1940-talet, köptes en rokokobyrå av Gripsholms slott till deras samlingar.

Lovisas mor Johanna Charlotta född 1825 ärvde gården efter sina föräldrar. Hon gifte sig med Karl Gustaf Andersson, Hedetorp född 1830.

De fick barnen Christina född 1852, Lovisa född 1855, Anders Gustav född 1858, Johan född 1860 och Hilda född 1865.

Karl Gustaf var bonde, kyrkvärd och nämndeman men dog endast 49 år gammal. Johanna Charlotta överlevde honom med 33 år - styrde gården som änka med hjälp av barnen. Hon dog 1912 och hennes gravsten finns

bevarad på Gåsinge kyrkogård på sin ursprungliga plats. Hon kallades allmänt "nämndemansmor i Ljunga".

Även Hedetorp i Kattnäs, som Lovisas far härstammade från, var en fin gård. En syster till Karl Gustaf blev kvar vid Hedetorp och gifte sig med en man som hette Spångberg.

Deras son Walfrid Spångberg var mycket begåvad - skrev böcker bl.a. en med titeln "När tiden byter skinn". Som författare kallades han "liberalen från Kattnäs". Han skrev om livet på Hedetorp och bygden däromkring.

Lovisa Leell kallade honom alltid "Kusin Walfrid". Han fick olycksvis tbc - skickades till sanatorium i Jämtland, där det fanns gott om sådana vid den tiden. Han passade på att resa runt Kallesjön på 1800-talet, vilket ansågs mycket erotiskt. Säkert strapatsrikt med båt, släde eller häst och vagn. Eller kanske på hästryggen med packningen klövjad.

Berättat av Vile Leell sommaren 1994.

På Gnesta Bibliotek har man ingen bok av Walfrid Spångberg men det är ju möjligt att det kan finnas på de s.k. "Sörmlands-rummen" som finns i Nyköping och Eskilstuna.

"Gods och Gårdar" årgång 1947.

KATTNÄS Hedetorp

5/8 ml. Tax-värde 45.600. Areal: 113,5 har, varav åker 23,5, skog 78, kult. betesmark 12. Jordart: mestadels ler på lerbotten. Arealen täckdik, Manbyggn. uppf. 1910, tillh. 1920, inneh. 15 r. o. k. (vatten o. avlopp, el. ljus). Ekon.-byggn. av obekant årtal, rep. 1911, rest. 1946: stall, ladug., loge, diskrum o. mjölk-maskinsrum, hönsbhus, svinhus, magasin, vedbod o. vagnslider, källare o. visthusbod. Djurbes.: 4 hästar, 14 kor, 3 ungnöt o. 1 tjur (S. R. B., r. o. k.-fria), 5 svin, 30 höns.

Äg.: Konditor Axel Sjöberg, Sthlm.

Arr.: Erik Sigfrid Lennmark, f. 4-4-89 å Pungsund, Gåsinge, s. t. Erik Larsson, f. 1859, d. -96, o. h. h. Amanda, f. Holmstedt 1863, d. -09; g. m. Selma Elisabeth Svensson, f. 22-9-93 i Käv-sjö, Jönk., d. t. August S., f. 1856, o. h. h. Matilda Kristina, f. Andersson 1859, d. -36. Barn: Amanda Elisabet, f. 3-8-16, Rut Gunborg, f. 28-12-17, Sven Erik, f. 17-12-19, Lars Sigfrid, f. 3-11-23, Gertrud Alice, f. 28-9-26, Bror Lennart, f. 11-9-29, Karl Göran, f. 11-8-31, Anders Olov, f. 18-6-34.

Hedetorp bestod ursprungligen av fyra gårdar, nämligen Hedetorp, Kvarntorp, Nysäter och Sjöverken. Dessa hemman inköptes och sammansloges till en gemensam gård. Nuv. äg. inköpte den 1943 av Robert von Rosen. L. arrenderar jordbruket sedan 1934.

Alexis Lexells morfar Karl Gustav Andersson var född 1830 vid Hedetorp i Kattnäs socken. Obs! att bildens Hedetorp består av fyra sammanlagda gårdar

Vi vet inte mycket om Lovisa som ung men säkert fick hon en passande uppfostran. Hon flyttade till Norrby som gift men kom hem till Ljunga = födde sitt första barn där, nämligen Alexis (August Alexius) sommaren 1885. Troligen fick hon då en "morgongåva", en guldring med inskriften "Alexis 1885", som finns bevarad.

Vid Ljunga levde Johanna Charlotta i gemensamt hushåll med sina tre vuxna, ogifta barn Anders Gustav, Johan = Hilda. Gården var ockiftad efter Karl Gustav Anderssons död 1879, den ägdes gemensamt = förvaltades av Johan, som var bonde. och kyrkvärd.

Anders Gustav arbetade med jordbruket = var duktig att tillverka laggkärl. Han levde långt.

Familjen räknades som "halvherrskap" = åkte omkring i en plandroska som drängen Arvid körde.

Om Johanna Charlotta berättades en historia som Alexis hört av sin mor Lovisa.

Vid Ljunga tröskade man en dag 1874. Alla var ute på logen utom Johanna Charlotta som lagade mat i köket.

Två unga karlar kom in = frågade efter mat. De fick sätta sig vid köksbordet. När så tröskningen stannade av ute på logen = gårdsfolket började gå mot köket, blev det fart på matgästerna. De satte av över gården = in i skogen.

Senare fick man höra om rånet på postdiligensen = att Karlarna var på flykt undan rättvisan.

De behövde pengar till Amerika-biljetter = hade planerat att råna postdiligensen mellan Åkers Styckebruk = Malmköping uppe i en skog mitt i natten.

Oturligt nog kom en privatvagn före som skjutsade en ingenjör från Oxelösunds Jernverk till Hälleforsnäs.

Denna vagn rånades utan byte = både kusk = ingenjören dog av skottskadorna.

Rånarna gömde sig i skogen, stal = tiggde mat där de kom åt.

De greps senare efter en stöldturne i Sörmland, Östergötland = dömdes till döden. Gustav Adolf Hjert var 30 år = Conrad Tector var 36 år. Hjert halskögs i Malmköping.

Maria Lindberg GNESTA.

ewig uns erneuen
Soll unsre Lieb' sich stets erneuen.

Lorisa daglad 1882.

Härmed sändes
hjärtlig lyckönskan, må lycka
och välgång städs följa Lorisa
ej blott i dag, utan ännu många
många år. Fr en önskan som
går af hjertat. Tack Lorisa för
all bevisad vänlighet, med
glada hälsningar kommer vi
att tänka tillbaka på. Lorisa
Viken ^{en} önskan närmast be-
spulle vi i då ännu en gång
önska frid, Lycka, välsignelse,
det väl önskar tillgifna vännerna
Emelie och Maria.

Tillhandta.

Skott: Jungfru Lorisa Karlsson
Jungfru

Härmed sändes hjertlig lyck-
önskan, må lycka och välgång städs följa Lorisa
ej blott i dag, utan ännu många, många år. Fr
en önskan som går af hjertat. Tack Lorisa för
all bevisad vänlighet, med glada hälsningar kommer
vi att tänka tillbaka på, Lorisa bliver oss en kär
pänthet. Skulle vi då ännu en gång önska
frid, Lycka, välsignelse. Det väl önskar tillgifna
vännerna Emelie och Maria.

Jordebok Gåsinge

År 1691

En sägqvam ibidem

Skåttvånga E Andersson, 1/4-dels hemman. Betalar 18 öre i skatt, ett pund smör. (C:a 6,5 kg.)

Hult (Hulta?) 1/4-dels hemman

Näås E 1/4-dels hemman.

Fjällar: (Fjäll = äng eller åker)

Bondefjällen lydande under Dafwedsta (Skatt 4 skilling)

Bondehälla fjäll (Smör 1,10.)

Kyrckio hemman:

Näås Nils 1 mantal

Heeby H Lichton 1 "

Ytterby Jan 1 "

Furukulla (Nuv. Björkeby 3/4 mantal)

En utjord Lillavalla.

Ärft och Egnehemman:

Hjellminge Olof 1 mantal. (Skatt 2,6 penningar, 16 tunnor säd, 2 fläsk, 2 höns, 20 st ägg.)

Gåsinge (by) Erig Olofsson 1 mantal

Ibidem Olof 1 "

Norrgården 1 "

Ibidem Erig Jonsson 1 "

Blacksta Lars 1 "

Ibidem Erig 1 "

Tafsnäås Lars 1 "

Dafvesta 1 mantal

Bondhälla Andersson 1 "

Näås Erig 1 "

Ullsta Nils 1 "

Ibidem 1 "

Ullevy Nils 1 "

En sägqvam ibidem

Barsätter Larsson 1/2 "

Hyttan Andersson 1/2 "

En utjord Kåretorp 1/4 "

Frälsehemman:

Wäängsöo Eriksson 1 "

Giert Sterling (Troligen ägaren)

Ljunga Jan 1 "

Blömäng 1 "

Swartz

Afla förmedlat 1/2 mantal

Sköhlwähla (Skylvalla) Pär 1 mantal.

Fru Helena Jacobsköld

Ibidem 1 mantal

Närlunda Säterby 2 mantal. Jacob Swartz

Walla Pär 1 mantal.

Sammaledes Schwartz

Skinwähla Lars 2 mantal

Blacksta Lars Pärsson 1 mantal

Ullevy Nils 1 mantal. Byte uptagit af R

Schönberg

Afla Nils 1/2 mantal. Ludwig Lård

Skåttvånga förmedlat 1/4 mantal. Fru

Helena Jacobsköld

Båasnäås Mattson 1/2 mantal. Fru Helena

Jacobsköld

Bagarshammar 1/4 mantal.

Soohlwyk Anders 1/4 mantal. Fru Helena

Jacobsköld

Kalfsetter 1/4 mantal. Fru Helena Jacob-

sköld

Åbysätter Anders 1/8 mantal. Fru Helena

Jacobsköld

Högsion Jo 1/8 mantal. Fru Helena

Jacobsköld

Ruggedahlen. Fru Helena Jacobsköld

Lovisa Lexells syster Christina Charlotta gifte sig med Fredrik Lindgren från Kåretorp i Gåsinge.

Han dog ung = deras son Vilhelm Lindgren togs till Ljunga = fick växa upp där. Fastän han var barnbarn vid Ljunga hade han inga förmåner. Han fick mest vara med drängarna.

Men Vilhelm var duktig = arbetade sig upp i Stockholm under första världskriget = 1920-talet. Han var förmögen när han dog endast 52 år gammal.

Hildas egen son Gustav Karlsson blev mycket bortskämd av sin mor = morbröderna Johan = Anders Gustav.

Faderskapet var länge okänt.

Johan slutade som bonde i slutet av 1920-talet = Gustav tog vid. Han gifte sig med Lisa från Råby. De fick tre barn.

Tiderna för jordbruk försämrades = ekonomin vid Ljunga blev vanskött. Ljunga hade varit en mycket välbdrgad gård på 1800-talet = familjen hade gott anseende i socknen.

På olika sätt försökte man skaffa pengar när det blev kris. Värdefulla silver-saker lämnade huset.

T. ex. berättade min farfar Carl August Ohlén, Krogstorp som hade torghandel i Gnesta: En lördag på 1830-talet kom Johan Karlsson i Ljunga fram till Ohlén med ett paket insvept i tidningspapper. Tårarna rann när Johan tog fram en stor silverbägare ur papperet = bad att få sälja den.

Ohlén köpte = kom hem till Krogstorp = visade Ester (född Lexell): "Den här kommer från din släkt!"

Vid auktionen efter Ohlén 1947 drog silverbägaren till sig stort intresse = flera antikhandlare kom från Stockholm. En av dem köpte = silverbäga-

Vilhelm Lindgren 1880-1932. Barnbarn från Ljunga liksom Alexis son till Christina Charlotta född 1852 äldre syster till Lovisa Lexell, som gifte sig med Fredrik Lindgren, Kåretorp, Gåsinge, där Vilhelm var enda barnet. Modern dog tidigt.

ren försvann till okänt öde. Lovisa Lexell fick aldrig ut något arv efter sina föräldrar. Alexis hade svårt att acceptera vanskötseln av Ljunga som ledde till att gården måste säljas. När den siste av Alexis morbröder dog, åkte inte Alexis dit på boupppteckningen eftersom det var helt barstrapat. När skulderna översteg tillgångarna på gården gick Ljunga på auktion med inventarier & allt.

Som barn hörde jag historien om den värdefulla byrån som köptes till Gripsholms slott på auktionen vid Ljunga. Både Ester & Alice minns byrån & Alice vet med säkerhet att det var en rokokobyrå (möbelstil från 1760-talet) så håll ögonen öppna nästa gång du går på Gripsholms slott.

Av Alexis Lexells morbröder levde Anders Gustav längst. Sedan gården sålts bodde han på Ålderdomshemmet vid Gåsinge kyrka ("Fattighuset" sa Alexis) & kunde se sitt gamla hem därifrån, vilket nog kändes bittert sedan gården sålts till främmande människor. Alexis cyklade ofta dit & hälsade på sin morbror. En tid togs Anders Gustav om hand av Viktor, Alexis bror, som var bonde vid Ålsta i Kattnäs socken. Slutligen dog han på Mariefreds sjukstuga.

De tre syskonen Anders Gustav, Johan och Hilda ligger i samma grav vid Gåsinge kyrka med en gemensam gravsten i närheten av kyrkans kor. Deras mors, Johanna Charlottas gravsten finns längre bort mot väster på äldsta delen av kyrkogården. Född 1825 & död 1912. Bondmora, Kyrkvårdsmor, nämndemans mor. Gravstenen är ovänligt väl bevarad.

← Alexis Lexells "mormor i Ljunga."

Anders Gustav född 1858

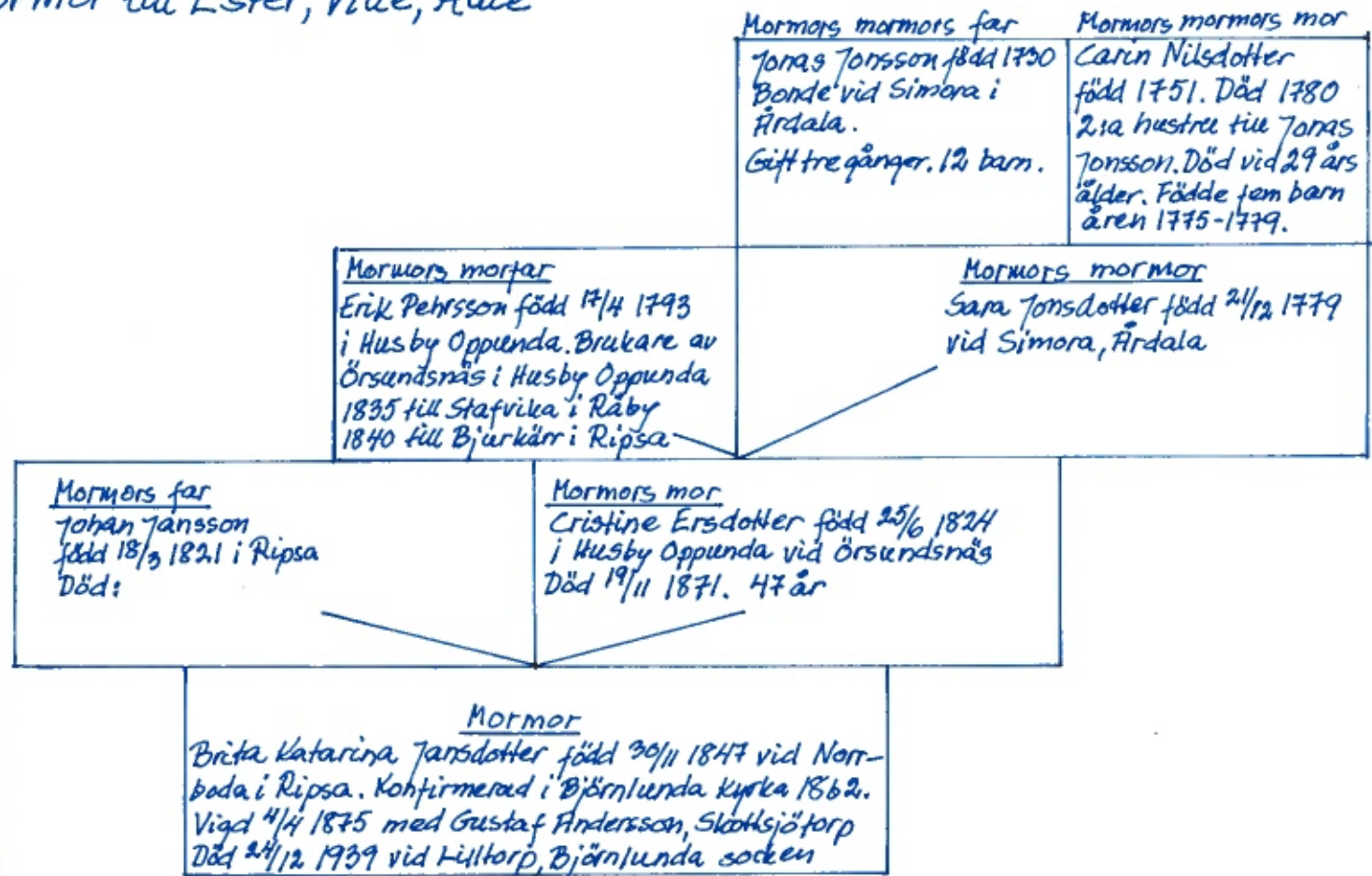

Johan född 1860. Bonde, nämndeman.

Brita Katharina Jonsdotter född 30/11 1847 i Ripsa socken.
 Mormor till Ester, Ville, Alice

Brita Catharina Jonsdotter.
 = Karin Andersson = Mor Kari.

Ida Albertina Gustafsson född 24/4 1885

Ester, Ville, Alice (släktleden utgår från deras generation)

När Brita Catharina föddes 1847 bodde föräldrarna vid Norr boda i Ripsa socken. Fadern Johan Jansson = modern Cristine Ersdotter hade gift sig 1845.

På 1850-talet brukade de Bjurkärr i Ripsa som ägdes av Brita Catharinas morfar. Det låg vid Båven = när hon på äldre dagar åkte båt där med Ester = Oscar Ohlén pekade hon ut berghällen mot sjön, där hon hade åkt kana på vintern med sina syskon. Bjurkärr var hennes barndoms hem.

Hon kallas Brita Catharina i husförhörslängden. Som gift heter hon Karin Andersson. På äldre dar kallas hon "mor Kari" i Åxala-bygden.

Hennes syskonkara såg ut så här:

<u>Brita Catharina</u> född 1847 i Ripsa	<u>Johanna Sofia</u> född 1850 i Ripsa	<u>Johan Erick</u> född 1853 i Ripsa	<u>Carl Fredrik</u> född 1858 i Ripsa	<u>Anders Gustav Rikard</u> född 1863 i Björnlunda	<u>Claes Bernhard</u> född 1866 i Björnlunda
---	---	---	--	---	---

Brita Katharina konfirmerades i Björnlunda kyrka 1862, 5:e Söndagen efter Tretaldighet. Familjen bodde då vid Strömtorp under Bjursnäs i Björnlunda socken. Fadern var torpare där på 1860-1870-talet. Strömtorp är rivet men låg nära nuvarande Bertilsdöl. Barnen gick i skola i Sandbrink, Åxala. En liten skogsstig gick över "hultet". Brita Katharina hade Skeppström från Åskartorp som lärare. Honom värderade hon högt = fälde inte höra att han kallades "Åsk-tisen", som kom av att han ledde traktens alla första skola i en gammal stuga vid Åskartorp. (Åsktis = orkeslös gubbe som sitter i spiselvrån)

Brita Katharina fick som äldsta dotter ta hand om hushållet när modern Cristine Ersdotter sjuknade = dog 1871, endast 47 år gammal. Troligen fick systern Johanna sedan överta hushållet eftersom Brita Katarina återfinns som husföreståndarinna vid Skottsjön, Björnlunda socken hos änkemannen Gustaf Andersson.

Redan då är hon duktig i alla husliga sysslor. När Brita Katarinas mor dog fick hon ta hand om fem yngre syskon, den yngste Bernhard var 5 år.

Vid Skottsjön sköter hon hushållet = tar hand om Gustafs barn som är 16, 10 och 5 år gamla när deras mor dör i tbc.

1875 i april gifter sig Gustaf Andersson och Brita Katarina = brukar Skottsjön tillsammans. Hon kallar sig Karin Andersson.

Karin är mycket duktig i alla slags sysslor.

Ja, hon var nog en sällsynt begåvad och klok kvinna av sin generation. Om hennes skolbetyg vet vi inget. Hur många års skolgång fick hon? Varannandagsläsning kanske? Vem lärde henne alla praktiska sysslor?

Utöver allt i det dagliga hushållet kunde hon spinna, väva och sy kläder. Hon kunde t.o.m. väva dräll, en komplicerad teknik som används för extra vackra linne dukar. Fortfarande finns bevarad en mycket stor linneduk som Mor Kari värde omkring 1910 på be-ställning av Anna Charlotta Ohlén, Krogatorp (nu hos barnbarnet Gunnel Ericsson, Sjöheden).

Mejeri hantering var inte okänt för Karin Andersson. Hon var kalaskokerska = leides som sådan på trakten. Hon hjälpte till vid barnaföda. Hon kunde slakta får.

Ovanligt nog var hon insatt i juridik = förstod sig på inteckningar, skuldebrev m.m. Arvet efter maken bestod för hennes del i fordringar på utlånade penningssummor till många bönder i socknen. Hon höll själv ordning på räntor = amorteringar som be-talades till henne.

Ester Ohlén minns hur ett sådant besök kunde gå till: "Hilda i Dalsjö" kom en gång per år till Lilltorp till mor Kari för att betala ränta: amortering. Mor Kari kokade extra gott kaffe: la en manglad linneduk på bordet. Det var en stor händelse för dem båda.

Hilda var mycket snygg: välklädd men också högfärdig. Hon ägde egen gård i Dalsjö: hade arrendater. Hilda: brodern Carl-August fick varsin gård i arv efter föräldrarna (eller om gården delades). Föräldrahemmet var förmodet. Carl-August var klasskamrat med Alexis:

En 90-åring i Björnlunda.

Aterigen har en av Björnlunda församlings vördnadsvärda gamla uppnått sin 90-de födelsedag. I tisdags den 30 november firade nämligen änkefru Brita Katarina Andersson i Lilltorp sina 90 år.

Gamla mor Karin, som hon allmänt kallas i Axala-bygden, är född vid Bjurkärr i Ripsa församling, där hon fick växa upp i ett gott och aktat hem tillsammans med nio syskon, av vilka nu endast tvenne leva.

1875 ingick fru Andersson äktenskap med hemmansägaren Gustaf Andersson från Skottsön i Björnlunda, vilken gård de väl brukade tills mannens död 1888, då fru Andersson med sina barn flyttade över till det närbelägna Axala, för att sedermera lå tillbringa ålderdomen hos sin måg och dotter, hemmansägaren Alexius Lexell och hans hustru i Lilltorp. Sedan 1919 har den gamla där åtnjutit den bästa omvårdnad.

Stilla och fridsamt har fru Anderssons levnad förflutit — blid och anspråkslös är alltså den gamla frun och en stilla glädje framlyste också i hennes blick, då hon fick taga emot de många lyckönskningarna och gåvorna som strömmade in till henne, och välkomna de många vännerna och grannarna, vilka på födelsedagen gjorde sin uppvaktning. Vid det festliga samkvämet på högtidsdagens eftermiddag brunno på kaffebordet ej mindre än 90 smäljus, åldringen till ära. Församlingens kyrkoherde framförde i ett kort tal allas varma lyckönskningar och överlämnade en bok med evangelierna, tryckt med mycket stor stil.

L.

Ida. Hilda bodde granne med Mor Kari's goda vänner "Fjärsman" Lundqvist: hans lilla fru "Fia" Pehrsson-dotter. De var i sin tur dopvännerna till Mor Kari's döttrar Hilma: Ida.

Hilda i Dalsjö: Mor Kari tillhörde båda den själlvägande bondeklassen, vilket gav dem båda en viss status: samhällsställning.

Många människor kom för att få råd av Mor Kari i olika angelägenheter. Hon var högt aktad i trakten.

Jan "Janne" i Näset som var något äldre än Mor Kari kom med sina bekymmer till Lilltorp.

Mor Kari: Janne satte sig på kökssoffan: Janne sa: "Ja, du Kari": la fram sina bekymmer.

Han hade uppträffat sina barn rätt handfast: fick tillbaka med samma mynt, när barnen var vuxna: bodde kvar på gården.

Bl.a. skulle Janne lära en son att simma genom att släpa pojken i en gramma efter båten.

När Janne sen tillade till var grimman tom. Turligt nog fiskades pojken upp levande.

Som gammal kände Janne sig orättvist behandlad: beklagade sig hos Mor Kari.

Som 4-5-åring fick Ester (Lexell) Ohlén följa med Mor Kari på hennes rundvandringar på trakten. Mor Kari kände alla människor: möttes överallt med glädje: kaffe.

De rodde först från Skinnarhagen till Vretto (= Vrettuna): hälsade på mor Anna där. Vandrade sen till Åskartorp: hälsade på i båda gårdarna. I den ena var Mor Kari's styvdotter Fia (i Membro senare) ingift. I den andra gården bodde Anna-Greta född 1818: änka efter Mor Kari's skolmagister Skeppström.

Anna-Greta var en liten torr: glad gumma som bjöd på kaffe: livligt prat. Man hälsade på i torpet Eric's holm under Åskartorp där det bodde en sömmerska. Gick sen till Mor Kari's gamla skola, Sandbrink: vidare till Axala f.d. mejeri: Mellangården där hon bott.

Vår ömt älskade lilla
mor och mormor

Brita Katarina Andersson

— född den 30 nov. 1847 —
insomnade lugnt och stilla i sitt
hem söndagen den 24 dec.
Djupt sörjd och i tacksamt
minne bevarad av oss, barnbarn
och barnbarnsbarn samt släkt
och vänner.

Lilltorp, Björnlunda, den 27
december 1939.

IDA och ALEXIS LEXELL.

Sov i ro Du trötta mor
Från all livets smärta,
Tack för all Din omsorg stor
Ömma modershjärta.
Sov i ro från sorgen all
Uti tysta griften,
Ljuvt Ditt minne leva skall
Under livets skiften.

Nya ps. 569: 4.

ibland tog man turen till Skottsjön där det bodde en skräddare som satt på ett bord = sydde. Han hade köpt Skottsjön efter Mor Kari's make.

Överallt var man glad över besöket. I slutet av 1800-talet var Mor Kari mycket god vän med Johanna i Lasätter under Krogs-
torp. Från Skottsjön gick man tvärs över ängen = höllsade på varann. Intresse för blommor hade de båda två = bytte perenner,
frön = planter med varann. Vid Lasätter växer fortfarande efter 100 år blommor och buskar som Mor Kari kan ha kommit med från
Skottsjön = som har överlevt sedan torpet revs någon gång efter 1913.

Varje år blommor vita syrener, pärlhyacinter, gammaldags narciss, lila krolliljor, taklök = den gamla doftande rosen "Svearnas
ros" Minette.

Johanna Ersdotter i Lasätter var född 1839 och cirka 36 år när Brita Katharina blev gift vid Skottsjön 28 år gammal. När Mor Kari's första
barnbarn Ester född 1910 skulle lära sig gå, kom Johanna från Lasätter till Skin-
narhagen = lämnade en liten barnstol i present. Stolen kunde läggas omkull = bli
stöd för ett litet barn som skulle resa sig = ta några stapplande steg. Stolen var gam-
mal redan då = mycket nerliten. (Stolstypen dateras från 1600-talet).

Stolen har följt Ester genom livet = kom tillbaka till det nyupbyggda Lasätter
1976. Johanna dog 1913 på Björnlunda fattigstuga.

Det var stort kalas vid Lilltorp 1937 när Mor Kari fyllde 90 år. I salen på nedre
botten var kaffebord dukat mitt på golvet = uppraktande släktingar, grannar =
gamla vänner trängdes i rummet.

Tårtan hade 90 ljus tända = taklampan som hängde rakt över började svänga
= svaja av värmen från ljusen!

Mor Kari levde ytterligare två år och dog på julafton 1939. Hon hade varit rask = kry-
långt upp i åldern. I sin krafts dagar var hon som person mycket energisk, arbetsam
och uthållig. Hon var bestämd = höll efter barnbarnen, som också skulle hjälpa till på
gården. När Ville blev förtretad på henne påminde han henne om att hon hade
kunnat ingå i försäljningen av Skinnarhagen!

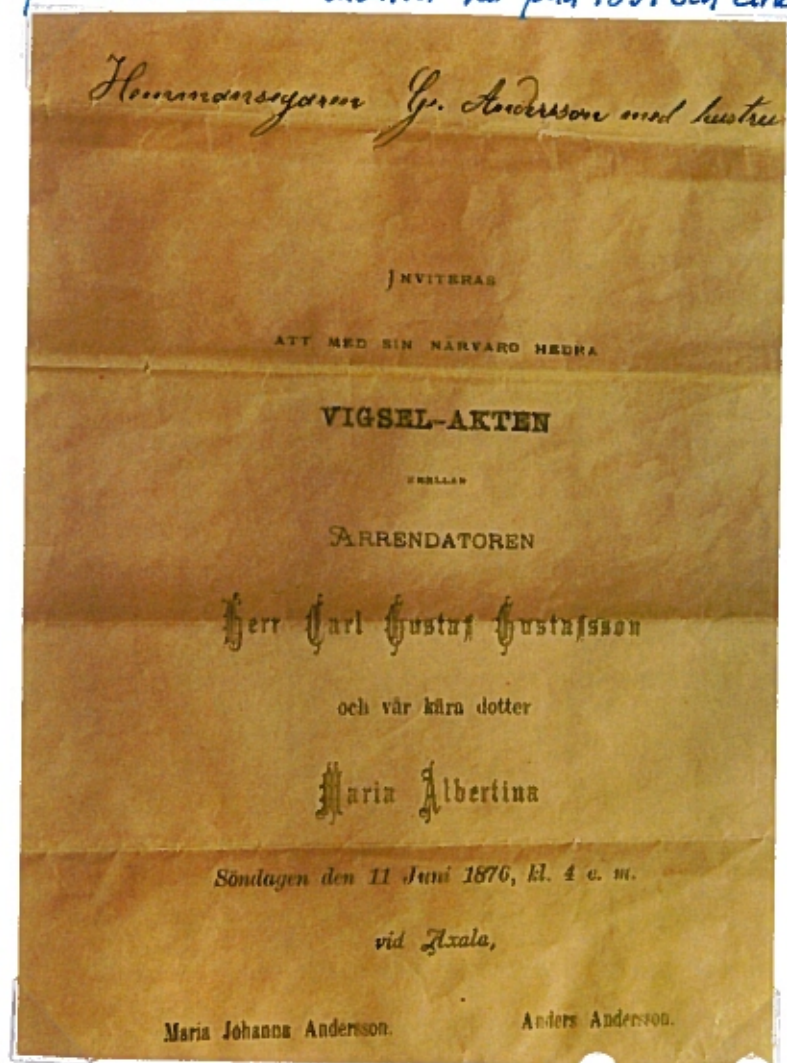
Mina minnen av Mor Kari är svaga. Vi kallade henne "Gamla". Som 4-åring stod
jag i kammaren vid Lilltorp = såg på hur mormor Ida matade henne med vetebröd
upplööst i kaffe med socker = gräddde.

Mor Kari hade svårt att äta. Kanske saknade hon aptit. Hon satt i en karmstol, ren-
tvättad = kammad = klädd i sin långa grå yllekotta.

"I Mor, visa nu barna att I kan vara duktiga å äta", sa Ida = matade med sked.
Med Mor Kari slutade inte endast ett liv utan en hel tidsålder.

Hon är begravd på Björnlunda kyrkogård strax söder om kyrkans långsida tillsam-
mans med sin dotter Hilma som hade avlidit 1935.

← Här går Brita Katharina på bröllop i Åxala med sin make "hemmansegaren". De
är själva rätt så nygifta. Drygt ett år tidigare skedde deras egen vigsel.

Ida Gustafssons halvsyskon (Gustaf Anderssons barn i första giftet)

Fredrik = Augusta Gustafsson med barn.
Stående från vänster: Hulda, Anna, Gottfrid,
Gottfrid och Valdemar.
Sonen Nisse står mellan Augusta = Fredrik.

Fredrik på äldre
dag. Han var kyrk-
värd i många år i
Björnlunda kyrka.

1. Sofia född 1855 = "Fia i Membro"
2. Fredrik född 1861 = "Fredrik i Norrby" - 1947
3. Maria född 1866 = "Maria i Harsta"

Fredrik Gustafsson köpte Lexells gård i Norrby
vid auktionen där 1893?

Han gifte sig med Augusta. De fick barnen:

Gottfrid född 1893, död i tbc.

Hulda född 1891, gift med Ivar Groth, Norrby

Anna född 1892, gift med Ivar Karlsson, Bråkedal

Gottfrid f. 1895, gift med Edit. Han blev bonde
vid Norrby efter Fredrik. Deras son Gösta, övertog
Norrby sedan (död 19...). Gottfrids son Gunnar bor
i Önnerså, Björnlunda

Valdemar född 1896, död i tbc i tonåren.

Nisse född 1899, död i tbc som nygift. Hans änka
Greta levde fortfarande år 2001, bosatt i Stockholm.
Hon var då med på "Hemvänderdan" i Björnlunda
Hembygdsgränd, 100 år gammal = fanns på foto i
Södermanlands Nyheter.

Fredrik Gustafsson
på 80-årsdagen år 1941
utanför sitt hem i Norrby
f.d. Lexells gård.
Hustrun Augusta var död då.

Reinhold Ida Leonard
Membro.

Hilma och Ida i Membro.

Hilma Gustafsson sittande. Ida Eriksson, Membro stående.

Ida Membro.

Ida Eriksson, Membro

Leonard Membro

Leonard Eriksson, Membro

Sofia född 1855 = dotter vid Skottsjön gifte sig med Johan Eriksson, som kom från en av gårdarna i Askartorp, Björnlunda.
 * De köpte gården Membro i Runtund men Askartorp forns kvar i släkten. Johan = Sofias barn: Reinhold född 1882.
 Sofia kallades "Fia i Membro" vid Lilltorp. Hennes man Johan kom från samma släkt vid Askartorp som Carl August Ohlén vid Krogstorp. De var släkt - kusiner eller sysslingar?
 Både Reinhold = Leonard kom tillbaka till Askartorp = brukade den ena gården därvid olika tider. Leonard gift med Helga arrenderade Askartorp omkring 1920. De bodde i det stora 1700-talshuset. Deras barn Ingrid född 19... Iris född 191..., Ingeborg född 1914, Ingemar född 191..., gick i Sofieborgs folkskola samtidigt med Ester, Ville = Alice.
 Leonard kom hem till Membro senare = blev bonde där. Reinhold gift med Elsa kom till gården Nälje i Kattnäs socken. De hade inga barn. Ida i Membro gifte sig med en man Engman men flyttade hem igen till föräldrarna vid Membro med sin son Valdemar. Köpte senare ett hus i Oskarshäll i Runtund.
 Valdemar gifte sig med Ann-Mari Karlsson, Kleva Kvarn, dotterdotter till Carl August Ohlén, Krogstorp. Det sades vid deras bröllop att "släkten gick ihop igen" dvs. någon gång vid sekelskiftet 1700-1800 delades den vid Askartorp.
 * Membro var kronoarrende till på 1930-talet. Leonard kom till Membro 1928 från Askartorp. / Alices kommentar.

Leonard född 1885-1951
 Ida född 18 gift Engman.

Maria född 1866 vid Skottsjön, Björnlunda socken. Gift med Johan Eriksson, bonde vid Stora Harsta, Tystberga (Krohogård, arrende).

Barn: 1. Verner född 18..., gift med Hildur. Bonde vid Elgesta, Ripsa
 2. Hanna f. 1898: ogift hemmadotter med dottern Märta. Som gift dottern Ingegerd. Hanna dog 1942 vid Trädgårdstorp, Tegnefors.
 3. Ivar f. bonde, arrenderade Vreta, Tystberga
 4. Erik f. bonde vid Uvsta i Torsåker. Gift med Greta.
 5. Hulda f. gift vid Skällsta, Tönåker
 6. Svante född 1910, godsarrendator vid Sjösa, Nyköping.
 Han arrenderade Svärdsbro, Tystberga en period.

Ida Gustafssons halvsyskon

Maria växte upp vid Skottsjön = var 9 år gammal då hennes far gifte om sig med Brita Catharina Johnsdotter "Mor Kari". Maria gick i skolan i Sandbrink samtidigt som Carl August Ohlén från granngården Hägnan. Hennes skollång gick över Hägnan där han retades = jagade henne men hon sprang ifrån honom över skogen mellan Hägnan = Skottsjön (den gamla vägen).
 "Min fästmo" kallade man henne långt upp i vuxen ålder bl.a. en gång på 1930-talet när man var bjuden till Harsta från Kiltorp = Krogstorp. Man åkte med Krogstorpas lastbil = satt på flaket. Det var Alexis = Ida, Carl August Ohlén, Ester = Oscar. Einar Ohlén körde lastbilau. En annan gång hälsade man på Verner = Hildur som då

St. Harsta Tystberga.

Stora Harsta Tystberga omkring 1920? 1925?
 Från vänster: Hulda, Hanna, Erik, Verner med fru Hildur, Svante född 1910.
 Längst till höger: Hannas dotter Märta född 1911 eller 1912.

Gustaf Lindmark NYKÖPING

Johan = Maria Eriksson. Barnen Verner, Hanna = Ivar.

Hulda Eriksson
 Harsta, Tystberga.

HATH: HANSEN

STOCKHOLM

arrenderade en gård i Ripsa av von Eckermann. Dit åkte man med båt på sjön Båven. Det var Alexi = Ida Lexell med sina barn
 = från Askartorp kom Leonard = Helga med sina barn. Man kunde hyra motorbåten "Maja" vid Kleva. Den kördes av den anställda fiskar-
 ren vid Kleva, Alfred som rätt = slätt kallades "Fiskarn".

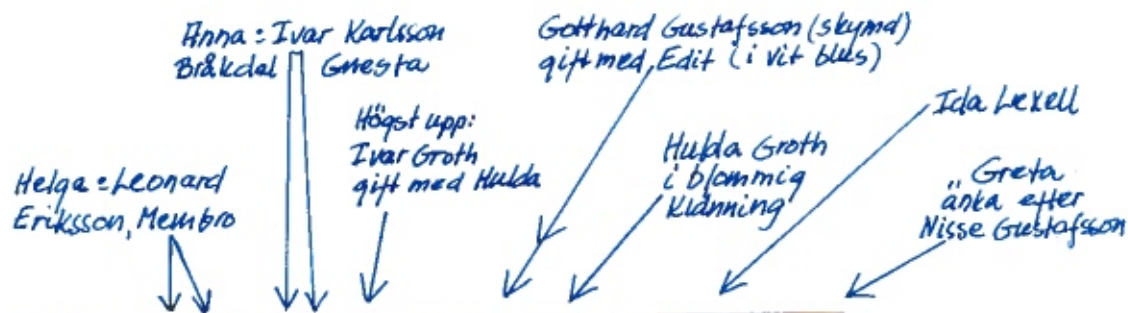
Familjen Johan = Maria vid St. Harsta var vänliga, omtänksamma = släktkära människor. När Ida = Alexi kom på besök var gården
 krattad = gårdsfolket finklädda = prydliga. Johan led av någon sjukdom, han halvsatt i sängen i kammaren = man fick gå in till ho-
 nom = hälsa. Sedan satte Alexi sig därinne hos Johan = de satte igång att prata = resonera.

Johan = Maria flyttade senare till en villa "ute vid landsvägen" (Hvilsta eller Vilsta) där hemmadottern Hanna skötte om dem.
 Johan dog först.

När Maria blev sjuk sände hon bud efter "sina kära systrar" Hilma Gustafsson = Ida Lexell för att få träffa dem en sista gång. Hilma
 dog ju sedan år 1935.

Hanna & Hulda i Harsta

Fredrik Gustafsson fyller 80 år vid Norrby år 1941.

Ida Engman,
(Membro) Runkuna

Alexis Lexell

Syskonen till Brita Katharina Jonsdotter ≈ Mor Kari ~ Mormor till Ester, Ville, Alice

1.	2	3	4	5	6
Brita Catharina född 1847 i Ripsa	Johanna Sofia född 1850 i Ripsa	Johan Erick född 1853 i Ripsa	Carl Fredrik född 1858 i Ripsa	Anders Gustav Alfred född 1863 i Björnlunda	Claes August Wilhelm Bernhard född 1866 i Björnlunda

2. Johanna var gift med banvakten Karl August Karlsson: bodde vid banvaktstugan Fiholm nära Norrby, Björnlunda, alldeles intill spåren vid stambanan Stockholm - Göteborg. De ägde en ko som stod inställd i en jordkällare. De ledde omkring henne på sommarn så hon fick beta på vägkanter & dyl. & bar hem gräs & torkade till vintern. Av potatis & rovor fick kon blaster. Johanna var humoristisk: långt upp i åren skämtade hon med Brita Katharina, spelade spratt: skrattlade gott åt sin allvarliga "storasyster".

Johanna med glinten i ögonvrån. Fiholm.

Johannas barn:
Evelina född 1878
Kordia född 1884
Judith född 1892

Evelina blev sömmerska på Operans & Dramatens kostymateljé hela livet. Bl.a. sydde hon kostymer till Svan-sjön. Hon var ogift: bodde inackorderad hos systern Kordia i Stockholm. Kordia gift med Arvid hade våning i Stockholm & tog emot inackorderingar. Inga barn.

Judith levde ogift vid Fiholm. Hon vävde mattor på beställning: sålde frukt från deras trädgård.

Evelina samlade antikviteter. Efter som hon inte hade något eget hem

Helmy, Judith, Johanna, Evelina.

Fiholm, Björnlunda. Johanna i mitten, syster till Mor Kari. Från vänster: Helmy från Stockholm, Judith, Evelina.

En gång vid Skinharhagen kom "flickorna" från Fiholm dit & huset stod låst för Ida & Alexis var borta. Då gömde dom husfolkets kläder under locket i kökssoffan & gick därifrån! Alexis & Ida hade stort huvudbry innan de kom på, vem som hade varit där!

ställdes de in i stugan vid Fiholm. Evelina köpte fina möbler: vackra saker på auktion efter Lexells i Norrby 1893. Bl.a. det omtalade antika skåpet som Alex's Lexell berättade om så ofta.

Omkring 1948-49 köpte vi påron av Judit & jag cyklade med pappa Oscar Ohlén. Vi bjöds på kaffe & jag minns stugan fullproppad av antikviteter: gamla saker. Där fanns inte en ledig centimeter. Allt gick på auktion 1963, eftersom inga arvingar fanns. Ville Lexell, Lilltorp köpte då det antika skåpet.

3. Johan Erick Johansson född 1853 kallad "Johan i Klippan" efter sin tid som bonde där. Gift med Johanna Charlotta år 1875 som kallades "lilla mormor" & finns med på kort från Eriksätter (Hulda var deras dotter).

Johan & Johanna arrenderade Klippan på 1880-talet & friköpte sen gården. Deras barn var ungdomsvänner med Alex's: kusiner till Ida.

Johans familj var glada människor som hade skämt & upptåg för sig. De tyckte om att dansa & hade logdanser vid Klippan.

Karl Erik var gift med Selma: bodde vid Färjbol i yngre dar. Han var glad & livad & dansade med Ida Lexell "så stickorna rök på loggolvet". Han busade med kusinbarnen Ester, Ville & Alice.

Hulda var gift med kuskén Erik Eriksson, Eriksätter. De köpte en jordbit från Kleva & byggde sitt hus där. Hulda var duktig matlagare & öppnade pensionat. Huldans systrar Tilda & Evelina från Chicago tog in där vid sina besök liksom hennes kusin Helny från Stodenholm med maken Fritz Ek gjorde.

Hjalmar övertog Klippan efter sin far. Han var mycket god vän sedan ungdomen med Alex's Lexell: de hälsade på varann även sen Hjalmar hade flyttat till Värmland & blivit bonde där. Hjalmar var gift med Renna. Deras dotter Märta har längst av alla haft kontakt med släkten i Chicago, USA.

Tilda (Matilda) emigrerade som ung & bosatte sig i Chicago, USA.

Hon utbildade sig till amerikansk sjukvårdsskolaska & gifte sig med Josef, en svensk som också emigrerat.

De var barnlösa. På äldre

Johan: Johannas barn:

Karl Erik född 1876 i Björnlunda
Hulda " 1879 i "
Hjalmar " 1881 i "
Matilda " 1883 "
Erika " 1886 i Lid
Evelina " 1889 i Lid

Bosatta:

Årdala
Eriksätter
Värmland
Chicago, USA
Kristinehamn
Chicago, USA

dar flyttade de hem till Sverige = skulle bo i närheten av Tildas bror Hjalmar i Värmland men det gick inte bra. De vantrivdes i Sverige, särskilt Tilda. Så de flyttade tillbaka till USA.

Erika gifte sig med en bonde i Värmland utanför Kristinehamn. De hade en skogsgård där det jagades älg. Historien om älgskylten, som Alexis berättade med sån bravur, uppstod efter ett besök hos Erika som Alexis = Ida gjorde. Många minns nog historien, jag tror det var så här: Erika skickade med en älgskylta men den var i dåligt skick redan när tågresan från Kristinehamn till Gnesta påbörjades. Dagen var varm: älgskyltan luktade mer = mer. Folk som steg på vid stationerna vände efter sitt första andetag innanför dörren.

Ida: Alexis fick misstänksamma blickar. Vem av dom släppte ifrån sig odören? Till slut var de nästan ensamma i kupén = Alexis var färdig att dra ned fönstret = kasta ut älgskyltan! Så Alexis = skrattade hjärtligt.

Evelina född 1889 emigrerade som ung till Chicago, USA. Hon blev kokerska (på sjukhus eller i en miljonärsfamilj - olika uppgifter)

Hon gifte sig med en amerikan. Han var med till Lilltorp när Evelina besökte det gamla hemlandet men lärde sig inte svenska. De hade en dotter som levde fortfarande i slutet av 1980-talet = kortet här bredvid skickade Evelina till Rut Ohlén, Krogstorp när flickan var liten. Kortet är taget i

"Atelje Hansen, 3221 North Clark Street near Belmont Avenue, Chicago". Flickan var med en gång som barn till Sverige, före 1932, medan Ester bodde kvar vid Lilltorp. Hon var född omkring 1920-1925. Evelinas dotter hade länge kontakt med Hjalmars dotter Märta.

Okänt om Evelina har barnbarn = var de i så fall lever. Evelina var barnpiga åt Oscar Ohlén, Krogstorp född 1905. Hon kom vid varje Sverigebesök till Krogstorp "för att se hur mycket han hade växt"!

När Evelina skulle emigrera till Amerika kom hon vägen förbi Krogstorp efter att ha sagt adjö vid Lilltorp, Eriksätter, Klippan osv. Carl August Ohlén hade köpt en matros hatt som han tryckte ned på hennes huvud. Det sista de såg av Evelina var matros hatten som försvann bakom vägkröken.

Men både Evelina = Tilda "Krossade Atlanten" många gånger senare.

4. Carl Fredrik född 1868 i Ripsa. Ungre bror till Mor Kari. Öde okänt.

5. Panders Gustav född 1863 vid Strömtorp i Björnlunda. Öde okänt.

Tilda som amerikansk sjuksköterska.

Anna Johnson

STOCKHOLM
LILLA VATTUGATAN 22

Bernhard (Mor Karls yngsta bror) med hustrun Anna : dottern Helny, som var född 1895-96.

6. Bernhard född 1866 i Bjömlunda, basatt i Stockholm där han var stadsbild, gift med Anna : hade dottern Helny född omkring 1896. Bernhard dog ganska ung. På kort från Eriksätter från 1918 finns hans fru Anna : dottern Helny med men inte Bernhard. Som änka hade "moster" Anna en liten cigarraffär på i Stockholm.

Som barn var Ester med till "moster Anna" i Stockholm (1916-1918) Tobaksaffären var ett rum där hälften var butik : hälften var bostad. Ett draperi skärmade av rummet : bakom detta hade hon en säng : en liten kokmöjlighet.

Där kokade hon kaffe : bjöd släktingarna från landet.

Dottern Helny var gift med Fritz Ek, som arbetade på Norstedts Bokförlag.

Fritz Ek ägde en kamera och har tagit många av fotona i den här släktkrönikan.

Han rökte alltid cigarr : många av oss minns honom med cigarren i mungipan vid besöken hos Ida : Hlexis vid Lilltorp.

Helny & Fritz Ek. Helny är kusin till Ida Lilltorp

Brev till Mor Kari på 81-årsdagen från systern Johanna
o systerdöttrarna Evelin och Judith vid Fiholm, Björmlunda.

Fiholm den 30/11 1951

Älskade morster må så gott!

Till synlighet på middags tim-
marna Vi får nu först så
hjärtligt gratulera på födelse-
dagen men det blir nog lite
sent men bättre sent än aldrig
Här står morster samt den övriga
personalen här är det med
Hilma vi har hört att hon
skulle ha varit i ett knä
Här står vi rätt bra, mor är ganska

Fru Karin Andersson

Lillköping

Enkelt

Björmlunda

dry men sover dätigt det är inte
alla som har så god sömn !!

Ja nu sänder vi några gubbar jag
hörde Lalla sade om & gummorna
var snälla så fostera dem på
plåten men annars inte, bilden
visar minsan hur det är det är
alt bäst att moster lämnar
pengar till den där mottor-
syckeln och kameran så moster
faster på plåten härnäst Lalla &
Arvid har köpt bil så den kommer
sittande ibland Kan hälsa från
stan Evelin har varit där i
3 veckor kom hem i torsdags
där oppe mötte den rätt bra

foster Mina har flytta till söder
så när Wille och moster far till
stan på den där mottorsyckeln så
kan ni hälsa på henne först
Ringvägen 105, 1 trappa

Från det ena till det andra
om ni inte hört så ligger gamla
gubben Erol på Flens lasarett för
det där vanliga onda den skulle
operera honom men nu har
urin gått ut i blodet så det gör
ej har är dålig

I Norrby mår den bra i annat
jag hörde idag

Många kära hälsningar från
Johanna Evelin & Judith

Hilma Gustafsson ~ syster till Ida Lexell.

Hilma föddes 1882 som första barn till Brita Catharina och Gustaf Andersson vid Skottsön.

Ida föddes tre år senare. Om Hilmas uppväxt vet vi inte så mycket men hennes skolgång och konfirmation bör ju ha varit lik Idas.

Alltså skolgång vid Sandbrink = konfirmation i Björnlunda. 1897 var Brita Catharina = dottrarna med på Stockholmsutställningen = där köptes ju flickornas cyklar.

Hilma kom till Stockholm som mycket ung, gick i hushållsskola = lärde sig finare matlagning. Ev. även andra ämnen som var lämpliga för en blivande husföreståndarinna.

Hon fick alltså lära sig ett yrke som hon skulle kunna försörja sig på. Hon hade sitt arv efter fadern = en mor som säkert planerade klokt för döttrarnas framtid.

Hilmas första tjänst blev hos trädgårdsmästaren vid Grensholms gods i Östergötland. Han var änkelman.

Senare kom hon snart nog till den man som i Axala-trakten kallades "patron Larsson" = blev husföreståndarinna i hans familj.

Patron Larsson var född 1847 = god vän med Brita Catharina som bodde i Axala-byn.

Patron Larsson byggde Gillberga åt sin familj. Han ägde Axala mejeri och lanthandeln där. Senare ägde han flera fastigheter i Gnesta samt köpte Vängsö gård.

Hilma följde nu familjen Larsson = organiserade hushållet med pigorna samt skötte dottern Sigrid, senare gift Noren.

Hilma var mycket duktig i finare matlagning = anlätades av alla på trakten vid bröllop, begravningar & auktioner.

Hilma hade inget eget hem. Vid Skinnarhagen = senare Lilltorp stod hennes byrå där hon förvarade personliga tillhörigheter.

Hon var mycket duktig att sy kläder = var alltid elegant. Det syns på kortet härintill där de båda unga damerna har

Hilma Gustafsson till höger.

Tillkännagives
att
att min ömt älskade dotter och
vår kära syster

HILMA

lugnt och stilla avsomnade å
Nyköpings lasarett lördagen
den 21 dec. i sitt 54:e levnadsår,
djupt sörjd och i tacksamt
minne bevarad.

Lilltorp, Björnlunda, den 28
dec. 1935.

KARIN ANDERSSON,
Syskonen.
Syskonbarnen.

För oss du var, så öm och rar
Ett verkligt stöd av alla slag.
Du kämpat ut den hårda strid
Du vilar nu i lugn och frid.

Tack och farväl vår lilla kära
Hilma.

samma klädsel men utseendet ändå är till Hilmas fördel. Pengarna som Hilma hade ärvt efter sin far hade hon utlånade mot ränta till Ivar i Harsta gift med Hilmas halvsyster Maria samt till sin kusin Leonard Ericsson i Membro.

När patron Larssons dotter gifte sig med järnvägstjänstemannen Gunnar Norén blev Hilma anställd hos dem. Där föddes barnen Stig 1910, Olle 1912, Ingrid 1914 och Barbro 1923.

Hilma hade ansvar för hela hushållet - för barnen samt såg till att hembiträdet arbetade i köket & med städningen.

Hilma bodde med Noréns i "Stinshyddan" i Gnesta, flyttade sedan med dem till Linköping och bodde på Sankt Larsgatan 4 i början av 1920-talet, när deras dotter Barbro var liten.

Hon var mycket omtäckt av sina arbetsgivare.

Noréns barn tog hon med på sina ledigheter till Lilltorp. När Sigrid och Gunnar Noren gjorde en längre resa till Italien i mitten av 1920 hade Hilma ansvar för hela hemmet medan de var borta.

Hilmas sista arbete blev vid Krogstorp hos Carl August Ohlén som hade blivit änka 1928.

Hilma anlätades till att laga till begravningsmaten & det skulle inte ha blivit mer men Ohlén tjatade och gick sen till Mor Kari: "Kan jag få behålla Hilma? Jag behöver nån i hushållet!"

Hilma var inte glad åt detta & tyvärr var beslutet olyckligt. Det tunga & slitsamma arbetet bröt ned Hilmas hälsa & en hjärtsjukdom förkortade hennes liv.

Hilma blev 54 år.

Kortet är taget vid Krogstorp 1933. Troligen det sista kortet av Hilma som sitter längst bak med Anne Charlotte i knäet. F.ö. Carl A. Ohlén, Lisbet gift med Ruben Ohlén, Ester Ohlén.

Marianne

Alice →

← Ester

Ville ← →

